

SZAKDOLGOZAT

Mészáros Ilka Pálma

2025

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Növénytermesztési-tudományok intézet

Mezőgazdasági mérnöki alapképzési szak

Fajtarendek változása a hazai borvidékeken

Belső konzulens:	Dr. Bodor-Pesti Péter egyetemi docens
Belső konzulens intézete/tanszéke:	Szőlészeti és Borászati Intézet Szőlészeti Tanszék
Készítette:	Mészáros Ilka Pálma

Gödöllő

2025

1. Bevezetés	4
2. Magyar borvidékek- irodalmi áttekintés	6
2.1. Szőlőültetvények száma a világban.....	6
2.2. A borvidék fogalma.....	6
2.3. A borvidékek története Magyarországon	7
2.4.A hazai borrégiók, borvidékek	8
2.5.Az egyes borvidékek jellemzői	9
2.6. A borszőlőfajták	12
2.6.1. <i>Szőlőfajták katalógusa</i>	12
2.6.2. <i>Borszőlő fajták a világban</i>	13
2.6.3. <i>Magyarországi fajta trendek</i>	13
3. Anyag és módszer	14
4. Kutatási eredmények	16
4.1. Felső- Pannon borrégió	16
4.2.Balaton borrégió.....	22
4.3.Pannon borrégió	29
4.4. Duna borrégió.....	33
4.5. Felső-Magyarország borrégió	37
4.6.Tokaji borrégió.....	40
5. Következtetések, javaslatok.....	41
6. Összefoglalás	44
Irodalomjegyzék.....	46
Ábrák és táblázatok jegyzéke.....	48
Mellékletek.....	52

1. Bevezetés

A borfogyasztás története évezredekre nyúlik vissza: régészeti leletek bizonyítják, hogy a szőlő erjesztésével készült italokat már i. e. 6000 körül, a Kaukázus és a Közel-Kelet térségében is ismerték. Egy újabb ásatás igazolta, hogy a Zagros hegységben talált Kr. e. 5400–5000 neolitikus edény bortárolásra készült. A ma oly népszerű Shiráz szó is ismert, mely egy dél-nyugat perzsa város neve és perzsa szőlőskertként volt ismert (Lantos, n.a.).

Az ókori Egyiptomban a bor a vallási szertartások és az elit mindennapjainak része volt. Később a görögök és rómaiak a szőlőművelés és borkészítés módszereit kifinomult szintre emelték és a módszert el is terjesztették Európa-szerte. A középkorban a kolostorok kulcsszerepet játszottak a borászat fennmaradásában és fejlesztésében, mivel a bor nemcsak a liturgia fontos eleme volt, hanem számos esetben a szennyezett vizeknek köszönhetően biztonságosabb folyadékpótlásnak számított fogyasztása. A történelem során a bor nem csupán élvezeti cikk, hanem gazdasági és kulturális jelentőséggel bíró termék is volt, amely identitást, hagyományt és társadalmi rangot közvetített.

A téma aktualitását az adja, hogy a borászat és a szőlőtermesztés napjainkban is meghatározó ágazata a magyar mezőgazdaságnak, és a globális piaci trendek, a klímaváltozás, valamint a fogyasztói szokások változása folyamatosan alakítják a termelés szerkezetét. Magyarország 6 borrégiója és 22 borvidéke jelentős ökológiai és kulturális sokszínűséget képvisel, amely egyszerre kihívás és lehetőség a termelők számára. A borvidékeknek egyszerre szükséges alkalmazkodni a világtrendekhez, miközben törekednek a versenyképesség, valamint a hagyományos fajták megőrzésére.

A kutatásom jelentősége abban rejlik, hogy feltárja a hazai borvidékek fajtaszerkezetének változásait 2019 és 2023 között, és összeveti azokat a globális folyamatokkal. Ez rávilágíthat arra, mely fajták szorulnak vissza ezen időszakban, illetve mely fajták termesztése növekedett területileg vagy mennyiségileg. kutatásom a magyar borászat fejlődési irányára is rámutathat.

Kutatásom célja, hogy a szőlőfajták szerinti bontásban bemutassa a hazai borvidékeket, feltérképezze az esetleges eltéréseket a világtrendekhez képest. Továbbá célom a szőlőfajták területi összetételének változását feltérképezni 2019 és 2023 vonatkozásában. Ennek keretében választ keresek arra, hogy:

- Mely szőlőfajták területe nőtt vagy csökkent vizsgált időszakban?
- Hogyan változott a fehér és kék szőlőfajták aránya a különböző borrégiókban?
- Milyen mértékben követik a hazai tendenciák a nemzetközi trendeket?

A dolgozat a történeti és fogalmi alapokat tisztázásával indul. Ezt követi a hazai borrégiók és borvidékek részletes bemutatása, az adatbázisok elemzése, valamint a trendek értékelése. A dolgozat zárásaként a feltárt adatok alapján a következtetések és javaslatok kapnak helyett.

2. Magyar borvidékek- irodalmi áttekintés

2.1. Szőlőültetvények száma a világban

2019-ben a világ, minden felhasználási célra (bor, étkezési szőlő és mazsola),szőlővel beültetett területe, beleértve a még nem termő fiatal szőlőtőkékét is, a becslések szerint 7,4 millió hektár. A világ szőlőültetvényeinek területe 2016 óta, egy jelentős csökkenést követő időszakot követően, stabilizálódni látszik. A csökkenés Kína, Törökország, Irán, az USA és Portugália területét érintette. A jelenlegi stabilizálódás heterogén fejlődést takar a világ különböző régióiban. (OIV.int, 2020)Magyarország borvidégeinek összes területe 62.733,50 ha, melyből 58.276 ha borszőlő termőterület. (HNT, 2024)

2.2. A borvidék fogalma

A borvidéki régió és a borvidék fogalmát a 2004. évi.XVIII törvény a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról határozza meg 2. paragrafusában a következők szerint:

“5. Borvidéki régió: meghatározott termőhely, a hasonló természeti adottságokkal és hagyományokkal rendelkező, vagy egymással földrajzilag egységet képező, illetve szomszédos borvidékek társulása, amelynek területéről – a borvidéki régió szabályzatáról szóló rendelet alapján – meghatározott termőhelyről származó minőségi bor hozható forgalomba. A borvidéki régió szabályzatát az érdekelt borvidékek együttes kezdeményezésére a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter (a továbbiakban: miniszter) rendelettel adja ki.

6. Borvidék: olyan meghatározott termőhely, amely több település közigazgatási területére kiterjedően hasonló éghajlati, domborzati, talajtani adottságokkal, jellemző fajtaösszetételű és művelésű ültetvényekkel, sajátos szőlő- és bortermelési hagyományokkal rendelkezik, és amelyről sajátos jellegű borok származnak. Borvidékbe olyan település sorolható, amelynek a szőlő termőhelyi kataszterében nyilvántartott területe a település összes mezőgazdaságilag hasznosított területének 7%-át eléri, vagy – a miniszter mérlegelése alapján – olyan település vagy településrész, amelyen hagyományosan borfeldolgozással foglalkozó bor adóraktár működik.” (2004.évi XVIII.tv, 2004)

A magyar borvidékek első hivatalos besorolását és minősítését II. Rákóczi Ferenc rendelte el 1703-ban, mely szerint Tokaj-Hegyalja kapta az egyetlen első osztályú minősítést. 1893-ban rögzítették véglegesen a borvidékek határait, de a trianoni békediktátum jelentősen átrajzolta ezeket. Bár a történeti borvidékek nagy része az országhatáron belül maradt, számos jelentős bortermő terület – például Horvátország, Szlavónia, Burgenland vagy Erdély egyes híres vidékei – a határon kívülre került. A határváltozás nemcsak a minőségi termőhelyek elvesztését, hanem a korábbi, nagy népsűrűségű belső piacok megszűnését is jelentette. A történelmi Magyarország számos városa – Pozsonytól Munkácson, Nagyváradon és Temesváron át egészen az erdélyi és délvidéki településekig – virágzó szőlőműveléssel és borkereskedelemmel rendelkezett, amely jólétet és gazdasági erőt biztosított a helyi közösségeknek. A trianoni döntés következtében ezeknek a vidékeknek jelentős része elveszett, ami maradandó hatással volt a magyar borászat földrajzi és gazdasági alapjaira. (Rubicon.hu, n.a.)

Egy másik forrás szerint 1880-ban készítették az első hivatalos borvidék felosztást, Keleti Károly szőlészeti statisztikájára alapozva. Ebben kimutatták a szőlőterületek méretét, az éves átlag bortermést és a bor fajtáit. (Bodnár, 2007)

2.3. A borvidékek története Magyarországon

Magyarországon már a rómaiak előtt is termesztettek szőlőt. A honfoglaló magyarok a Kazár birodalomból hozott ismeretekkel érkeztek, és meghonosították a szőlő- és borkultúrát, főként a Dunántúlon és Erdélyben. A hun és avar korban, valamint Nagy Károly idején is folyt a szőlőművelés. Tokaj-Hegyalján a dákok és rómaiak is szőlőt termesztettek. A középkorban és a hódoltság idején az Árpád-házi királyok idején fellendült a szőlőtermesztés. IV. Béla olasz telepeseket hívott Tokaj-Hegyaljára, az Anjou-korban Magyarország jelentős bortermelő ország lett. Zsigmond idején erős volt a borkivitel, Mátyás alatt Buda és Pest borpiaci központtá vált. A török hódoltság visszavetette a termelést, de a tokaji bor ekkor lett világhírű. A Rákóczi-szabadságharc idején Tokaj virágzott, Rákóczi szabályozta a szőlőművelést. Mária Terézia idején a borászat jövedelmező ágazat volt, bár a vámszabályok korlátozták a kivitelt. A reformkorban Széchenyi és Schams Ferenc a borászat korszerűsítésén dolgozott. A filoxéravész (1875) nagy pusztítást végzett, új fajtákat és kénes kezelést vezettek be (Kozma, 2000). A két világháború között a borértékesítés ingadozó volt, a 30-as években javult exporttal. Létrejötték állami borpincék és felügyelőségek. A második világháború után államosítás és nagyüzemi

telepítések következtek, az 1960-as évektől gépesítéssel és borkombinátokkal. A rendszerváltás után a szőlőültetvények főként kistermelőkhöz kerültek, a nagyüzemek egy része megszűnt vagy magánkézbe került (Eperjesi–Kállay–Magyar, 1998).

2.4.A hazai borrégiók, borvidékek

Magyarországon jelenleg 6 borrégió és 22 borvidék található, melyeket a következő táblázat foglal össze. A hazai szőlőfajták összetétele, az ehhez kapcsolódó borkészítési és -kezelési hagyományok egyaránt részei a sajátos, magyar borjellegnek az egyes borvidékeknél (Török–Mercz, 1997).

1. táblázat: Magyar borrégiók, borvidékek, saját szerkesztés *(Forrás: Borbázis, 2025)*

Régió	Borvidékek
Felső-Pannon borrégió	Sopron, Pannonhalma, Neszmély, Mór, Etyek-Buda
Balaton borrégió	Nagy-Somló, Zala, Balaton-felvidék, Badacsony, Balatonfüred-Csopak, Balatonboglár
Pannon borrégió	Tolna, Szekszárd, Pécs, Villány
Duna borrégió	Hajós-Baja, Csongrád, Kunság
Felső-Magyarország borrégió	Mátra, Eger, Bükk
Tokaji borrégió	Tokaj

A hazai borvidékek igen sokfélék, eltérő ökológiai adottságokkal, borkészítési módszerekkel és fajtákkal rendelkeznek. Ezek a különbségek adják a borvidékek egyediségét és megkülönböztethetőségét. A borszőlővel beültetett területek nagyságát borvidékek szerint a dolgozat 1.számú melléklete (37.ábra és 2. táblázat) tartalmazza, 2020-s (KSH,2020) és 2024-s (HNT,2024) adatok alapján. A legnagyobb borvidék a Kunsági hazánkban.

2.5. Az egyes borvidékek jellemzői

Felső-Pannon borrhéjio

A **Soproni borvidék** Magyarország északnyugati részén, az Alpokalja területén, a Fertő-tó környékén található. Éghajlatát az Alpok közelsége és az Atlanti-óceán felől érkező nedves légtömegek határozzák meg, így a csapadék viszonylag bőséges, a nyarak hűvösek, a telek enyhék. Talajai főként agyagbemosódásos barna erdőtalajok és lösszel kevert talajok.

A **Neszmélyi borvidék** a Gerecse nyugati részén fekszik, északról a Duna, nyugatról a Kisalföld határolja. Éghajlata mérsékelten nedves-hűvös, kiegyenlített időjárással, a magyarországi átlagnál kevesebb napsütéssel.

A **Pannonhalmi borvidék** a Kisalföld és a Bakony találkozásánál, a Sokorói-dombság lankáin terül el. Éghajlata mérsékelten meleg, kiegyenlített, a szőlőtermesztés számára kedvező csapadékeloszlással. Talajai főként löszön kialakult, agyagbemosódásos barna erdőtalajok, amelyek jó vízmegtartó képességgel rendelkeznek.

A **Móri borvidék** a Vértes és a Bakony közötti Móri-árokban helyezkedik el, ahol a szőlőtermesztést a védett fekvés és a mérsékelten hűvös klíma kedvezően befolyásolja. Talajai főként löszön kialakult, meszes barna erdőtalajok, amelyek jó víz- és tápanyag-gazdálkodásukról ismertek.

Az **Etyek–Budai borvidék** a Dunántúli-középhegység északkeleti részén terül el, a Gerecse-hegység déli részétől egészen a Velencei- és Budai-hegységig. Éghajlata a dombvidéki jelleg és az északi fekvés miatt hűvösebb az országos átlagnál. Talaját főként magas mésztartalmú, mészkő alapon kialakult barna erdőtalaj alkotja.

Balatoni borrhéjio

A **Zalai borvidék** Nyugat-Magyarországon, Zala megye dombvidékein terül el, a Balaton nyugati medencéjétől a Mura folyóig. Éghajlata mérsékelten hűvös, csapadékban gazdag, ami kedvez a friss, üde fehérborok előállításának. Talajai változatosak: agyagbemosódásos barna erdőtalaj, lösz és homok egyaránt előfordul.

A **Nagy-Somlói borvidék** Magyarország legkisebb borvidékeinek egyike, a Kisalföld peremén, három vulkanikus tanúhegy – a Somló, a Ság és a Kis-Somlyó – környékén helyezkedik el. Éghajlata mérsékelten hűvös, száraz, sok napsütéssel, amely kedvez a magas minőségű fehérborok készítésének. Talaját főként bazalttörmeléken kialakult, jó vízmegtartó képességű nyiroktalaj alkotja.

A **Badacsonyi borvidék** a Balaton északi partján helyezkedik el, Balatonszepezdtől Szigligetig húzódva. Éghajlata kiegyenlítettebb, mint az országos kontinentális átlag, a szélsőséges időjárási viszonyok ritkák. Talaját pannonagyag és pannonhomok jellemzi, helyenként lösz, a magasabban fekvő részekeken pedig bazalt- és bazalttufa törmelék.

A **Balatonboglári borvidék** a Balaton déli partján helyezkedik el, Fonyódtól Balatonvilágosig, és a tóval párhuzamosan húzódó dombvidék is a részét képezi. Éghajlata mérsékelten meleg, a Balaton víztömege kiegyenlítő hatással van a hőmérsékletre, így a fagyveszély kisebb, a tenyészidőszak hosszabb. Talajai változatosak: homok, lösz és agyagbemosódásos barna erdőtalaj egyaránt előfordul.

A **Balaton-felvidéki borvidék** a Balaton északi partján, Rezitől Köveskálig húzódik, mintegy ötven kilométeres partszakaszon. Éghajlatát jelentősen befolyásolja a Bakony-hegységből lezúduló hideg levegő és a Balaton közelsége. Talajadottságai változatosak: rendzina, agyagbemosódásos barna erdőtalajok, barnaföldek, csernozjom barna erdőtalajok, köves és földes kopárok egyaránt megtalálhatók.

A **Balatonfüred–Csopaki borvidék** a Balaton északi partjának keleti medencéjében helyezkedik el, Balatonfőkajártól Zánkáig. Termőterületét a Bakony-hegység völgyeiből érkező hideg levegő és a Balaton közelsége határozza meg. Talajai főként agyagbemosódásos erdőtalajok, jellegzetes képződménye a magas vas-oxid tartalmú permi homokkő mállásából származó vörös erdőtalaj.

Pannon borrhíó

A **Tolnai borvidék** a Duna–Tisza köze és a Mecsek között, Tolna megye jelentős részén helyezkedik el. Éghajlata mérsékelten meleg, kiegyenlített, a szőlő számára kedvező csapadékeloszlással. Talajai főként löszön kialakult barna erdőtalajok és csernozjom jellegű vályogtalajok.

A **Villányi borvidék** Magyarország legdélibb fekvésű borvidéke, a Mecsek-hegység déli lankáin és a Villányi-hegység térségében. Éghajlata meleg, szubmediterrán hatásokkal, hosszú, napos őszyekkel, amelyek kedveznek a vörösborszölő teljes beérésének. Talajai változatosak: lösz, homok és agyagbemosódásos barna erdőtalaj is megtalálható.

A **Szekszárdi borvidék** Tolna megyében, a Szekszárdi-dombság területén fekszik, ahol a lankás domboldalak, a meleg klíma és a lösztalaj ideális feltételeket biztosítanak a szőlőnek. Éghajlata mérsékelt meleg, kiegyenlített, a Duna közelsége pedig mérsékli a hőingadozásokat. Talaját főként löszön kialakult, jó vízmegtartó képességű barna erdőtalaj alkotja.

A **Pécsi borvidék** a Mecsek déli lejtőin és környékén helyezkedik el, ahol a szőlőtermesztést a hegyvidéki mikroklíma és a déli kitettségű dűlők kedvezően befolyásolják. Éghajlata mérsékelt meleg, viszonylag magas napsütéses órászámmal. Talajai főként löszön kialakult, jó víz- és hőháztartású agyagbemosódásos barna erdőtalajok.

Duna borrhégy

A **Kunsági borvidék** a Duna–Tisza közén, valamint a Tiszazugban helyezkedik el, északnyugatról a Csepel-sziget, északról pedig a Gödöllői-dombság egyes termőhelyei kapcsolódnak hozzá.

A **Hajós–Bajai borvidék** Magyarország déli részén, a Telecskai dombok északi nyúlványain terül el, nyugatról a Duna, keletről és északról a Duna–Tisza közti Homokhátság, délről pedig az országhatár határolja.

A **Csongrádi borvidék** a Tisza folyó két partján, mintegy száz kilométer hosszan terül el, és Magyarország legnaposabb területei közé tartozik.

Felső-Magyarországi borrhégy

A **Mátrai borvidék** Heves megye déli részén, a Mátra hegység lábánál helyezkedik el. Éghajlata mérsékelt meleg, napfényben gazdag, a hegység védelme mérsékli a szélsőséges időjárási hatásokat. Talajai változatosak: barna erdőtalaj, lösz és vulkáni kőzetek málladéka egyaránt megtalálható.

Az **Egri borvidék** Heves megyében, az Északi-középhegység déli lankáin, a Bükk és a Mátra között helyezkedik el. Éghajlata mérsékelt hűvös, kiegyenlített, a hosszú ősz kedvez a szőlő beérésének. Talajai főként riolittufán kialakult barna erdőtalajok, amelyek jó vízmegtartó képességgel rendelkeznek.

A **Bükk borvidék** Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, a Bükk hegység déli lejtőin és előterében helyezkedik el. Éghajlata mérsékelt hűvös, viszonylag száraz, amely kedvez a fehérborok készítéséhez. Talajai változatosak: barna erdőtalaj, lösz és andezit málladéka egyaránt előfordul.

Tokaji borrégió

A **Tokaji borvidék** – Magyarország és a világ egyik legismertebb borvidéke – az Északi-középhegység keleti részén, a Zempléni-hegység déli lejtőin és a Bodroghözben terül el. Éghajlata mérsékelt meleg, ősszel gyakran ködös, amely kedvez a nemespenész (*Botrytis cinerea*) kialakulásának, így az aszúborok készítésének. Talaját főként vulkanikus eredetű riolittufa és andezit málladéka alkotja. (KSH,2014)

2.6. A borszőlőfajták

A fejezetben a szőlőfajták nyilvántartásáról, a borszőlőfajták világban való eloszlásáról, a magyar borfajta trendekről és az egyes borszőlő fajtáról írok részletesebben.

2.6.1. Szőlőfajták katalógusa

A szőlőfajtákról régóta vannak elszórt feljegyzések. Az egységes nyilvántartás azonban váratott magára egészen a 20. század második feléig. 1984-ben a Geilweilerhofi Szőlőnemesítési Intézetben létrehozták a Vitis Nemzetközi Fajtakatalógust (VIVC). A szőlő genetikai erőforrásait tartalmazó adatbázis koncepcióját az IBPGR (mai nevén Bioversity) és a Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Szervezet (OIV) is támogatta. Ma a VIVC egy enciklopédikus adatbázis, amely körülbelül 23 000 fajtát, nemesítési vonalat és Vitis fajt tartalmaz, amelyek szőlőtőke-repozitóriumokban léteznek és/vagy bibliográfiában vannak leírva. Információforrás nemesítők, kutatók, csíraplazma-repozitóriumok kurátorai és az érdeklődő borrajongók számára. A fajtaspecifikus útleveleladatok mellett SSR-marker adatok, átfogó bibliográfia és fotók is találhatóak benne. (VIVC.de,2025)

2.6.2. Borszőlő fajták a világban

A Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Szervezet (OIV) készítette 2017-ben egy fókuszjelentést a világ szőlőfajtáinak elterjedéséről. A jelentés az elterjedés mellett kitér a trendek jelenlegi változásaira is. Tartalmazza valamennyi fajtát, függetlenül attól, hogy a szőlőt hogyan használják fel (bor, étkezési, szárítási vagy egyéb célra). A 2000 óta 44 országban rendelkezésre álló adatokat dolgozza fel a jelentés, és a 65 000 hektárnál nagyobb szőlőterülettel rendelkező országokra és azok 10 fő fajtájára fókuszál. A tanulmány az OIV által tárolt adatok jellegéből adódóan inkább a borszőlőre reprezentatív, mint más fajtákra, így az elsősorban csemege vagy aszalt szőlő termelő országok esetében más szőlőfajta elterjedések mutatkozhatnak. Ez azonban nem érinti jelen dolgozat tartalmát..

A világ 10 000 ismert szőlőfajtája közül 13 a világ szőlőterületének több mint egyharmadát, 33 fajta pedig az 50%-át fedi le. Néhány szőlőfajtát számos országban termesztnek, ezért „nemzetközi fajtáknak” nevezik őket. Ennek egyik legismertebb példája a Cabernet Sauvignon, amely ma a világ egyik leggyakrabban termesztett fajtája (a világ szőlőültetvényeinek 5%-át fedi le). Ezzel szemben más fajtákat széles körben termesztnek, de csak néhány országban, például a Kyoho-t, amelyet főként Kínában termesztnek. (OIV, 2017)

2.6.3. Magyarországi fajta trendek

A Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Szervezet (OIV) fókuszjelentésében a magyar borszőlőfajták trendjei 10 borszőlőfajtát figyelembe véve, összességében csökkenést mutatnak. Az egyes bor szőlőfajtákra lebontva határozott emelkedést mutat a Bianca és a Cserszegi Fűszeres. Kisebb mértékű emelkedést pedig a Cabernet Sauvignon és a Merlot esetében érzékelhetünk. Stagnál a Blaufrankisch és a Furmint, míg kisebb mértékben csökken a Grasevina, a Chardonnay, míg a Zweigelt és a Müller Thurgau határozott csökkenést mutat.

A világtrendekkel összevetve a magyar adatokat azonos irányú (emelkedő) trendet érzékelhetünk a Cabernet Sauvignon esetében. A Merlot világszinten stagnál, míg a Chardonnay világszinten emelkedést mutat szemben a magyar csökkenő trenddel szemben. A többi hazai borszőlőfajta nem szerepel a nemzetközi, világválogatásban.(OIV, 2017)

Magyarország teljes szőlőterülete az OIV nyilvántartása alapján nem haladja meg a 65 000 hektárt, ezzel a 22. helyet foglalja el a világrangsorban.Számos borszőlőfajtát termesztünk. Ebből 13 fajta a teljes terület 60%-át foglalja el, újabb 31 fajta pedig meghaladja a szőlőtermesztési területek 1%-t. Magyarország a 4. helyen áll az OIV fajta diverzitási index

grafikonján. A nemzetközi fajták, mint a Cabernet Sauvignon, a Chardonnay és a Merlot térnyerése mellett Magyarország gazdag őshonos fajtákban. Ilyen például a vörös Kékfrankos (az ország legnagyobb termőterületű fajtája) vagy a fehér Cserszegi Fűszeres és Furmint (a tokaji borok előállításához használják).

Az elmúlt évek (2009-2015) trendjeit tekintve, az olyan fajták területe, mint a Müller Thurgau, a Zweigelt, a Grasevina és a Kékfrankos, jobban csökkent, mint más fajták esetében. A Bianca, a Cserszegi Fűszeres és a Merlot ezzel szemben területnövekedést mutat. (OIV, 2017). A Magyarországi legfontosabb fajták trendjeit a 2. melléklet tartalmazza (3.számú táblázat).

A fontosabb szőlőfajták rövid leírását a 3. számú melléklet tartalmazza.

3. Anyag és módszer

A kutatás során felhasznált adatok három alapvető, hiteles és szakmailag elismert forrásból származtak: a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) nyilvánosan hozzáférhető statisztikái, a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) által közzétett éves adatsorok, valamint a Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Szervezet (*Organisation Internationale de la Vigne et du Vin*, OIV) szakmai kiadványai és statisztikai jelentései.

1. KSH adatok (KSH, 2020)

A KSH 2020-s agrárstatisztikai adatbázisa részletes, országos és régiós bontású információkat biztosít a hazai borvidékek nagyságáról. Az innen származó adatokat tájékoztató jelleggel használtam fel. A kapcsolódó ábrát a dolgozat 1.sz. mellékletének 1. sz. ábrája tartalmazza.

2. Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT, 2024)

A HNT adatbázisából származó információk nagyobb részletességgel mutatják be az egyes borvidékek szőlőfajták szerinti területnagyságát, a termőterületek változását és a termelési struktúra sajátosságait. Ezek az adatok pontosabb képet adnak a hazai borágazat szerkezetéről, mivel a HNT a helyi hegyközségektől gyűjti be és ellenőrzi az információkat, közvetlenül a termelői szintre támaszkodva. A két vizsgált év adataihoz az alapot a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HTN, 2023), (HTN, 2109) vonatkozó, évi statisztikai biztosították. A dolgozat 1. sz. melléklet 2.sz. táblázata mutatja a HNT 2024-s felmérése alapján a Borszőlővel beültetett területek nagyságát.

3. OIV statisztikák (OIV, 2017)

A Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Szervezet (OIV) által közzétett nemzetközi statisztikák a magyar adatokat globális kontextusba helyezik. Az OIV kiadványai segítségével lehetőség nyílt a hazai tendenciák összevetésére más bortermelő országok adataival, ezáltal az eredmények nemzetközi szintű értelmezésére.

Az összegyűjtött adatok esetében borvidékenként a 10-10 legnagyobb területű szőlőfajtákat emeltem be a táblázatokba. A táblázatok továbbá tartalmazzák a terület 60 %-s lefedettségét is. Az ábrák pedig a borvidékenként meghatározó borszőlő fajtákat emelik ki.

A különböző forrásokból származó adatokat egységes formátumba alakítottam, majd Excel táblázatokban rendszereztem. A táblázatok szerkezetét úgy alakítottam ki, hogy a borvidékek, szőlőfajták, teljes terület és termőterület adatai könnyen összehasonlíthatók legyenek. Az adatok egységesítése során kiemelt figyelmet fordítottam a mértékegységek, az elnevezések és az időbeli bontások konzisztenciájára.

A feldolgozott adatokat különböző grafikonok (oszlopdiagramok, kördiagramok, idősoros ábrák) segítségével vizualizálisan ábrázoltam. A grafikonok célja az volt, hogy a nagy adatmennyiséget könnyen értelmezhető, szemléletes formában mutassák be. Ezzel lehetőség nyílt a tendenciák, arányok és összefüggések gyors felismerésére, ami elősegíti a következtetések levonását és a szakmai értékelést. Végül az adatokat összevettem 2019-2023 vonatkozásában is.

A három forrás kombinált használata biztosította az adatok megbízhatóságát és ellenőrizhetőségét. A KSH makroszintű adatai, a HNT részletes, borvidéki bontása és az OIV nemzetközi összehasonlító statisztikái együttesen komplex képet adtak a magyar borágazatról. Az Excel alapú rendszerezés és a grafikus megjelenítés pedig lehetővé tette az információk gyors feldolgozását és bemutatását.

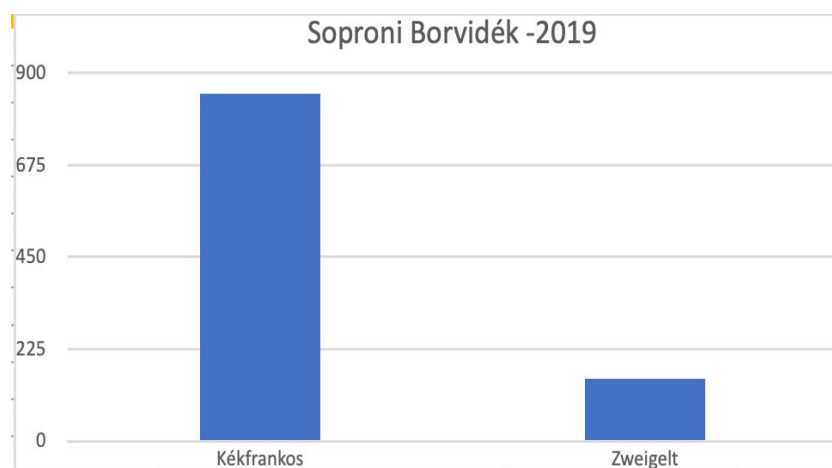
4. Kutatási eredmények

A 2019-s és a 2023-s adatokhoz készült táblázatok és grafikonok részben itt a kutatási eredmények között, részben a 4. számú mellékletben található. Továbbá az ábrák, táblázatok részben is beemelésre kerültek.

4.1. Felső- Pannon borrégió

Soproni borvidék

A **2019-s** ültetvényterület 1629,58 hektár volt. Megoszlás szerint a kék szőlőfajták 1317,03 hektáron, míg a fehér fajták 304,59 hektáron találhatók. A Kékfrankos messze a legelterjedtebb kék borszőlő fajta (848.5422 hektár), ezt a Zweigelt (151,3157 hektár), a Cabernet Sauvignon (100,71 hektár) követi, az „egyéb” fajták termesztése (54,66 hektár). A fehér borszőlőfajták közül kiemelkedő a Zöld veltelíni (113,84 hektár), az egyéb fehér fajták aránya is magas (213,26 hektár).

1.ábra: Soproni borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján).

A Soproni borvidék **2023-ban** 1334,6 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelynek túlnyomó többségét ($\approx 77\%$) kék szőlőfajták (1021,32 ha) alkotják, míg a fehér fajták csupán 313,29 ha-on vannak jelen.

A fehér fajták közül kiemelkedik a Zöld veltelíni (114,09 ha), amely a borvidék egyik meghatározó fajtája. Jelentősebb még a Chardonnay (54,74 ha) és az „Egyéb” kategória (90,45 ha), míg az Irsai Olivér és a Zenit kisebb területen fordul elő.

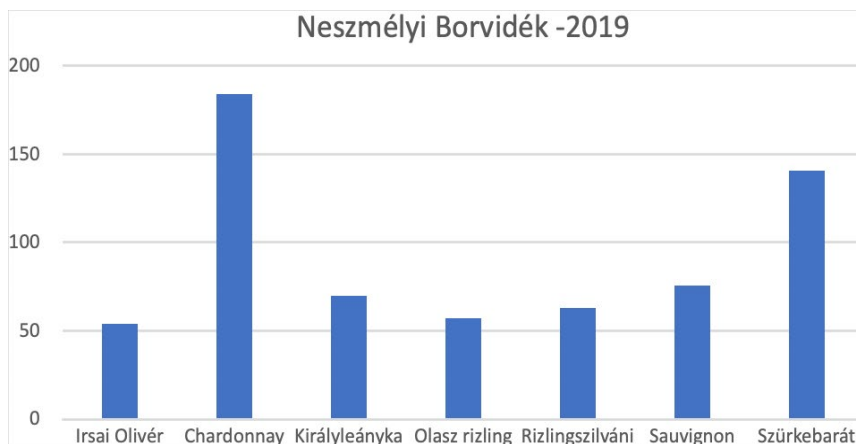
A kék szőlőfajták között messze a legnagyobb területen a Kékfrankos található (603,91 ha), amit a Zweigelt (133,87 ha) és a Cabernet sauvignon (79,95 ha) követ. A termőterület aránya mindkét színsoportnál magas, ami a szőlőtermesztés aktív jellegét mutatja.

2.ábra: Soproni borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Neszmélyi borvidék

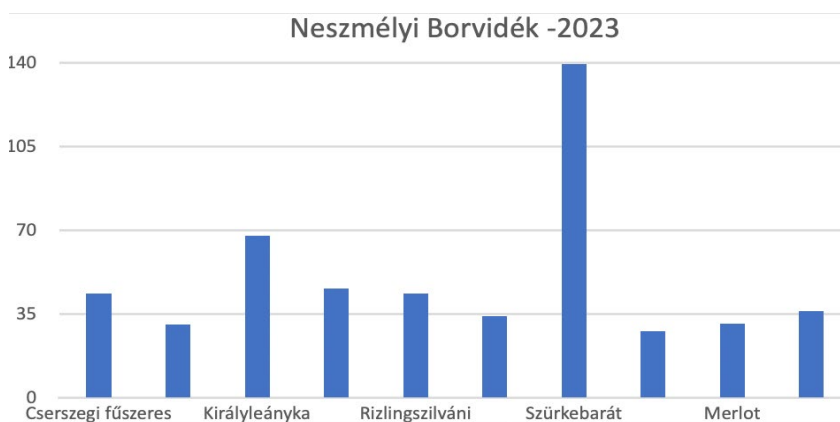
A 2019-s ültetvényterület megoszlása alapján a fehér borszőlőfajták aránya magasabb (906,16 hektár), a kék borszőlőfajták kisebb területen érhetőek el (110,01 ha). A legnagyobb arányban, a Chardonnay (184,02 ha), a Szürkebarát (140,88 ha) található a területen. Továbbá az Olaszrizling (57,19), a Királyleányka (70,01 ha) míg az „egyéb” fajták (209,43 ha).

3.ábra: Neszmélyi borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

A Neszmélyi borvidék **2023-ban** 874,16 hektár szőlőültetvényvel rendelkezett, amelynek túlnyomó részét a fehér fajták adták (762,57 ha, $\approx 87\%$), míg a kék fajták aránya mindössze 111,59 ha ($\approx 13\%$) volt.

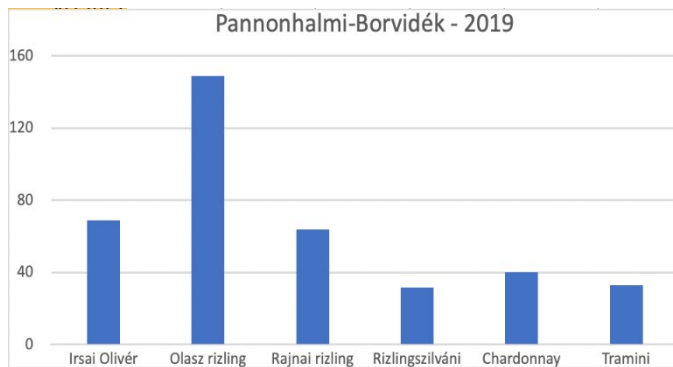
A fehér fajták között a legnagyobb területen a Szürkebarát (139,79 ha), a Királyleányka (67,78 ha), valamint az Olasz rizling (45,65 ha) és a Cserszegi fűszeres (43,75 ha) található. Az „Egyéb” kategória (329,32 ha) szintén jelentős részarányt képvisel, jelezve a borvidék változatos fajtaválasztékát. A kék fajták közül meghatározó a Pinot Noir (36,25 ha) és a Merlot (31,12 ha), de itt is jellemző a kisebb területeken való termesztés. A termőterület aránya magas, ami a borvidék aktív szőlőművelésére utal.

4.ábra: Neszmélyi borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján).

Pannonhalmi borvidék

A **2019-s** ültetvényterület nagysága 627,7 hektár volt. Megoszlása alapján a fehér borszőlők (512,5 ha) aránya magasabb. Legelterjedtebb fajta az Olaszrizling (148,57 ha), ezt a Irsai Olivér (68,71 ha), és a Rajnai rizling (63,5477 ha) követi. Az „egyéb” fajták 71,66 hektáron érhetőek el.

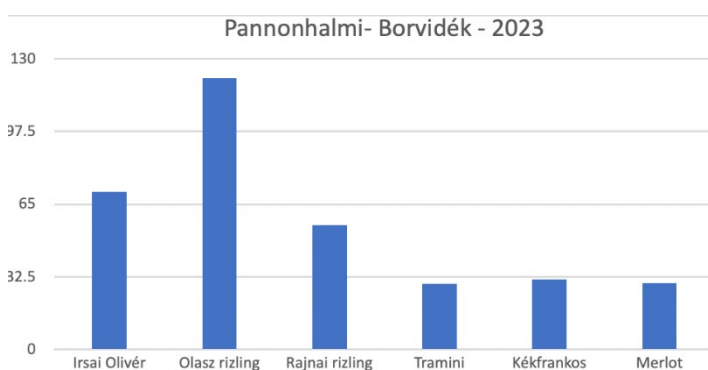

5.ábra: Pannonhalmi borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

A Pannonhalmi borvidék **2023-ban** 563,99 hektár szőlőültetvénnyel rendelkezett, amelyből 447,34 ha ($\approx 79\%$) fehér, és 116,66 ha ($\approx 21\%$) kék szőlőfajta.

A fehér fajták közül legnagyobb területen az Olasz rizling (121,39 ha), az Irsai Olivér (70,43 ha), valamint a Rajnai rizling (55,53 ha) található. Jelentős még a Cserszegi fűszeres (28,12 ha), a Tramini (29,35 ha) és a „Egyéb” kategória (90,15 ha), ami a borvidék fajtaszerkezetének sokszínűségét mutatja.

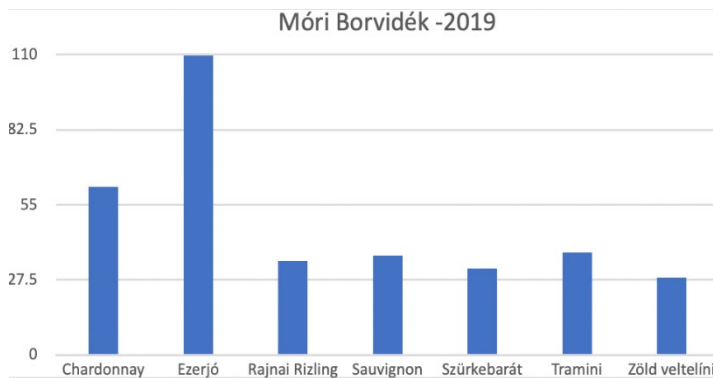
A kék szőlőfajták közül kiemelkedik a Kékfrankos (31,43 ha), a Merlot (29,84 ha) és a Cabernet franc (22,99 ha). A termőterület aránya mindkét színcsoportnál magas, ami aktív és intenzív szőlőművelést jelez.

6.ábra: Pannonhalmi borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Móri borvidék

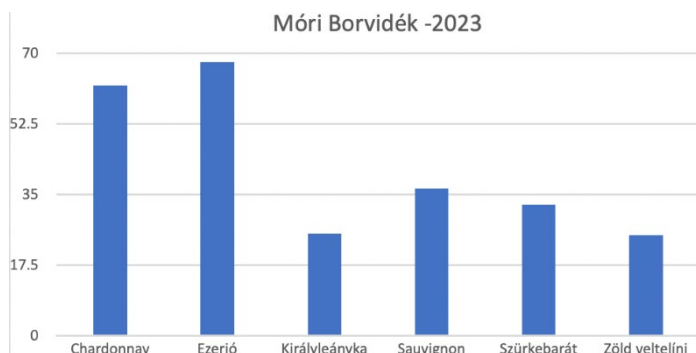
A **2019-s** ültetvényterület 554,68 hektár volt. Megoszlás alapján a fehér borszőlő fajták aránya a domináns (491,06 ha). Fajta szerinti megoszlásban az Ezerjő fajta dominál (109,86 ha), ezt követi a Chardonnay (61,52 ha), a Tramini (37,55 ha). Az egyéb fehér borszőlőfajták 83,79 hektáron találhatók. A kék borszőlőfajták összesen 26,52 hektár területet foglalnak el.

7.ábra: Móri borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

A Móri borvidék **2023-ban** 423,93 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelyből a döntő többséget a fehér fajták adják (393,88 ha, $\approx 93\%$), míg a kék fajták csupán 30,05 ha-on ($\approx 7\%$) találhatók.

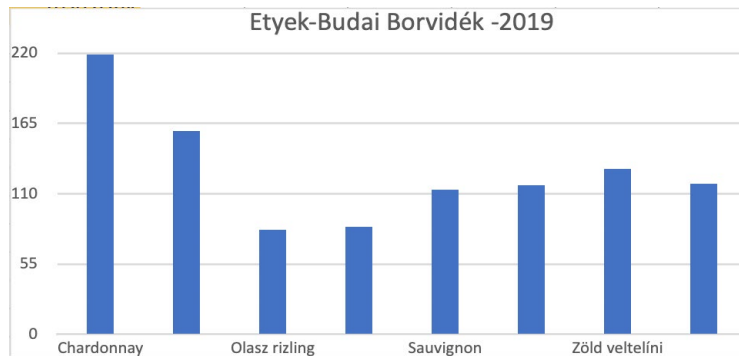
A fehér fajták közül meghatározó az Ezerjő (67,89 ha), amely a borvidék hagyományos és híres fajtája. Jelentős még a Chardonnay (62,05 ha), a Sauvignon (36,58 ha), a Szürkebarát (32,49 ha) és a Királyleányka (25,24 ha). Az „Egyéb” kategória (65,97 ha) a fajtaszerkezet sokszínűségére utal. A kék fajták aránya elenyésző, ami egyértelműen a borvidék fehérboros jellegét hangsúlyozza. A magas termőterületi arány (szinte minden ültetvény aktív) a térség intenzív művelését mutatja.

8.ábra: Móri borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Etyek-Budai borvidék

A **2019-s** ültetvényterület nagysága 1652 hektár volt. Megoszlás szerint egyértelműen a fehér borszőlő fajták aránya (1354,88 ha) kiemelkedő, míg a kék borszőlő fajták (250,46 ha) kisebb területet fednek le. Legnagyobb arányban Chardonnay (218,59 ha) terem, ezt az Irsai Olivér (159,097 ha) és a Zöld veltelíni (129,4966 ha) követi. Az „egyéb” fajták 320,77 hektáron találhatóak. Kék fajták közül a Pinot Noir 117,83 hektáron, míg az egyéb fajták 132,63 hektáron érhető el.

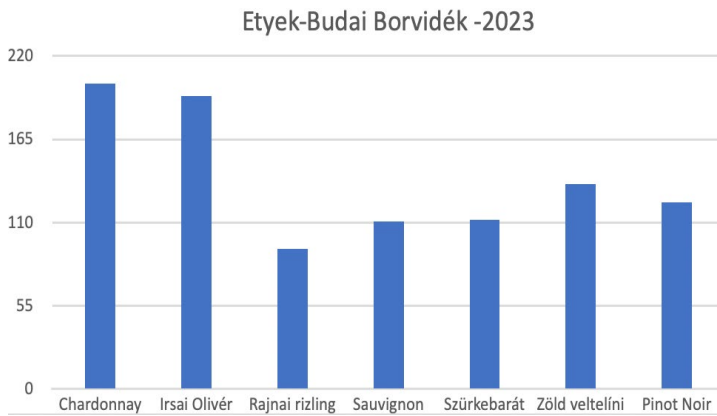
9.ábra: Etyek-Budai borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Az Etyek–Budai borvidék **2023-ban** 1649,59 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelynek döntő többségét (1375,85 ha, ≈83%) fehér szőlőfajták teszik ki, míg a kék fajták aránya jóval kisebb (273,74 ha, ≈17%).

A fehér fajták közül kiemelkedik a Chardonnay (201,93 ha), az Irsai Olivér (193,56 ha), a Zöld veltelíni (135,53 ha), a Szürkebarát (111,80 ha) és a Sauvignon (110,68 ha). Számottevő területet foglal el az „Egyéb” kategória (309,47 ha), amely valószínűleg számos kisebb mennyiségben termesztett fajta összessége.

A kék fajtákon belül a meghatározó fajta a Pinot Noir (123,26 ha), míg a fennmaradó 150,48 ha az „Egyéb” kategóriába tartozik.

A termőterület aránya mindkét fő színcsoportban rendkívül magas, ami intenzív művelésre és piaci orientáltságra utal. A borvidék fajtastruktúrája egyértelműen a fehérboros karaktert erősíti, különösen a pezsgő- és habzóbor-alapanyag előállításához alkalmas fajtákkal.

10.ábra: Etyek-Budai borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

4.2. Balaton borrhéjio

Zalai borvidék

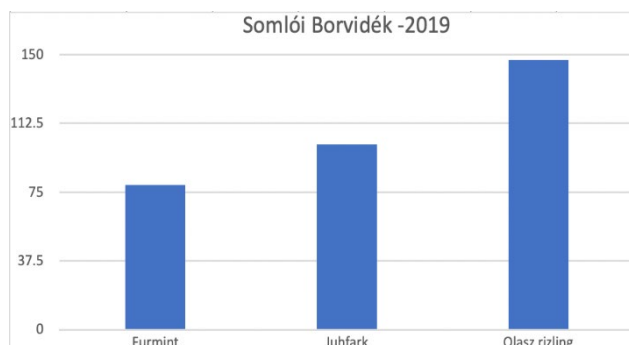
A **2019-s** ültetvényterület 825,73 hektár volt. A területen a fehér borszőlő fajták dominánsak (395,88 ha), míg a kék borszőlő fajták aránya (144,5 ha) volt. Megoszlása szerint a legnagyobb arányban Olaszrizling (70,02 ha) található, ezt a Zöld veltelíni (43,5 ha), a Rajnai rizling (38,51 ha) és a Chardonnay (27,697 ha), követi, míg az „egyéb” fajták 110,78 hektáron találhatók. Kék fajták közül a Cabernet Sauvignon (59,97 ha) és a Merlot (26,9 ha) a meghatározó a területen.

A Zalai borvidék szőlőterülete **2023-ban** 659,34 hektár, amelyből a fehér szőlőfajták dominálnak 517,23 ha-ral (~78%), míg a kék fajták 142,11 ha-t (~22%) tesznek ki. A fehér szőlők között kiemelkedik a Fajta nélküli/Ismeretlen fehér kategória (151,68 ha), amely a teljes fehér terület közel 30%-át adja. Emellett jelentős még az Olasz rizling (69,94 ha) és a Zöld veltelíni (39,26 ha). A kék fajták viszonylag kisebb területen vannak jelen, közülük a legnagyobb a Cabernet sauvignon (51,61 ha) és a Merlot (28,21 ha). A termőterület aránya szinte teljes, ami arra utal, hogy a művelés intenzív és kevés parlagon hagyott ültetvény van a borvidéken.

Nagy-Somló - Somlói borvidék

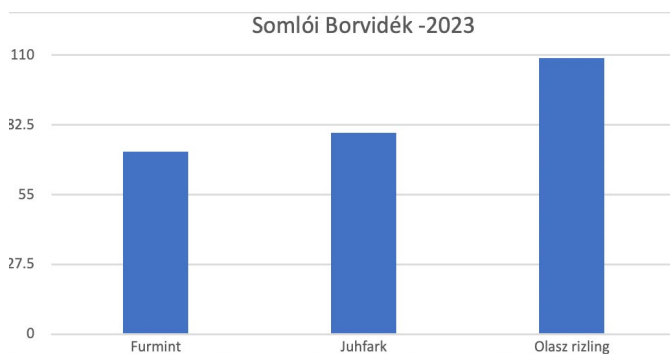
A **2019-s** ültetvényterület 557,47 hektár volt. Szinte az egész területet a fehér szőlő fajták uralják (439,1 ha), a kék szőlőfajták aránya összesen 17,23 hektár volt. megoszlása szerint az

Olaszrizling vezet (147,23 ha), ezt a Juhfark (100,997 ha), a Furmint (79,04 ha), és a Hárslevelű (35,06 ha) követi, míg az „egyéb” fajták a teljes terület 27,88 hektárnyi részét teszik ki.

11.ábra: Somlói borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

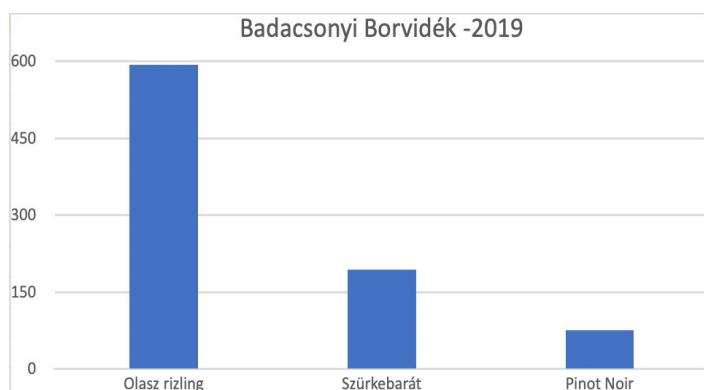
A Somlói borvidék **2023-ban** 449,83 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amely szinte teljes egészében ($\approx 95\%$) fehér szőlőfajtákból áll (433,76 ha), míg a kék szőlőfajták csupán 21,98 ha-on találhatók. A fehér fajták közül kiemelkedik az Olasz rizling (108,88 ha), a Juhfark (79,39 ha) és a Furmint (71,99 ha), amelyek a borvidék tradicionális és meghatározó fajtái. Jelentős még a Fajta nélküli/Ismeretlen fehér kategória (65,35 ha), valamint kisebb arányban a Hárslevelű (28,26 ha) és a Chardonnay (13,63 ha). A kék szőlőfajták jelenléte elenyésző, mindössze 21,98 ha, ami jól mutatja, hogy a borvidék karakterét a fehérborok határozzák meg. A termőterület aránya mindkét kategóriában magas, ami intenzív művelést jelez.

12.ábra: Somlói borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Badacsonyi borvidék

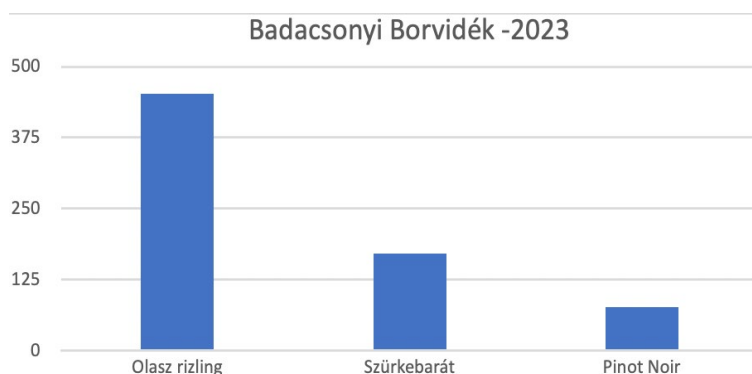
A **2019-s** ültetvényterület területe 1404,81 hektár volt. A területen a fehér borszőlő fajták dominánsak (1165,11 ha), a kék fajták 209,96 hektárt foglaltak el. Megoszlás szerint a legnagyobb arányban Olaszrizling (594,1341 ha) található, ezt a Szürkebarát (194,44 ha), a Pinot noir (76,07 ha) követi, míg az „egyéb” fehér fajták a terület 169,89 hektáron, az egyéb kék fajták pedig 64,88 hektáron találhatók.

13.ábra: Badacsonyi borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

A táblázat alapján a Badacsonyi borvidék **2023-ban** összesen 1186,89 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelyből 978,87 ha ($\approx 82\%$) fehér, és 208,02 ha ($\approx 18\%$) kék borszőlőfajta.

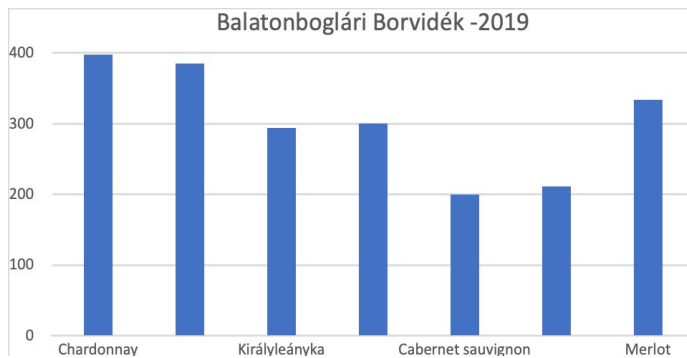
Fehér fajták közül a legnagyobb területet az Olasz rizling foglalja el (452,78 ha), majd a Szürkebarát (170,03 ha) és a Rajnai rizling (63,90 ha) következik. Emellett kisebb, de számottevő a Kéknyelű (44,75 ha), a Rizlingszilváni (28,12 ha), a Furmint (25,54 ha) és az Ottonel muskotály (32,33 ha). Az „Egyéb” fehér fajták 161,42 hektárt tesznek ki. Kék fajták között a legnagyobb arányban a Pinot Noir szerepel (76,57 ha), ezt követi az „Egyéb” kategória (70,85 ha), a Cabernet Sauvignon (31,93 ha) és a Kékfrankos (28,66 ha). A termőterület aránya a teljes területhez képest mind a fehér, mind a kék fajtáknál magas, ami azt jelzi, hogy a borvidéken a szőlőültetvények döntő része aktív termelésben van.

14.ábra: Badacsonyi borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Balatonboglári borvidék

A **2019-s** ültetvényterület nagysága 3551,31 hektár volt. Ebből nagyságrendileg a fehér fajták (2392,85 ha) a terület kétharmadát, míg a kék fajták (1129,33 ha) a terület egharmadát fedik le. Megoszlása alapján a legnagyobb arányban Chardonnay (397,83 ha) található, ezt az Irsai Olivér (385,45 ha), a Zöld veltelíni (300,15 ha) és a Királylányka (294,10 ha) követi. Az egyéb fehér fajták aránya szintén magas, 695,24 hektár volt. A kék fajták közül legnagyobb arányban a merlot (334,07 ha) található meg a területen.

15.ábra: Balatonboglári borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

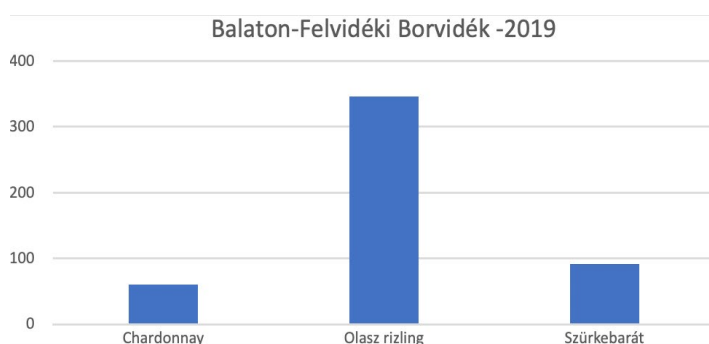
A Balatonboglári borvidék **2023-ban** összesen 3420,21 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelyből 2392,92 ha ($\approx 70\%$) fehér, és 1027,29 ha ($\approx 30\%$) kék borszőlőfajta. Fehér fajták közül a legnagyobb területet az Irsai Olivér foglalja el (503,19 ha), ezt követi a Chardonnay (383,31 ha), majd az „Egyéb” kategória (650,06 ha). Jelentős még a Királylányka (294,35 ha), a Zöld veltelíni (261,78 ha), valamint kisebb területen az Olasz rizling (152,47 ha) és a Zenit (147,75 ha). Kék fajták között a legnagyobb területet a Merlot adja (344,26 ha), utána következik a Kékfrankos (200,28 ha), a Pinot Noir (184,95 ha) és a Cabernet Sauvignon (146,74 ha). Az „Egyéb” kék fajták összesen 151,05 ha-t tesznek ki. A termőterület aránya mindkét fő színcsoportban magas, ami azt mutatja, hogy a borvidék ültetvényei döntően aktívan műveltek, és a területmegoszlás kiegyensúlyozottan támogatja mind a fehér-, mind a vörösbor-termelést.

16.ábra: Balatonboglári borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

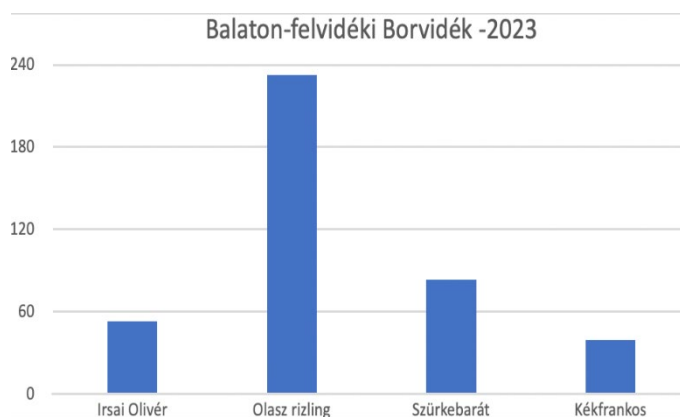
Balaton felvidéki borvidék

A **2019-s** ültetvény területe 830,94 hektár volt. Ebből a fehér fajták 719,96 hektárt, a kék fajták 104,86 hektárt fedtek le. Megoszlása alapján a legnagyobb arányban Olaszrizling (346,43 ha) található, ezt a Szürkebarát (91,09 ha), a Chardonnay (60,33 ha), az Irsai Olivér (51,49 ha) és a Zöld veltelíni (25,56 ha) követi, míg az „egyéb” fajták aránya kisebb volt (145,064 ha). Kék fajták közül a Kékfrankos (39,14 ha) mutatott legnagyobb arányt. Az egyéb kék fajták pedig 27,88 ha területet fedtek le.

17.ábra: Balatonfelvidéki borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

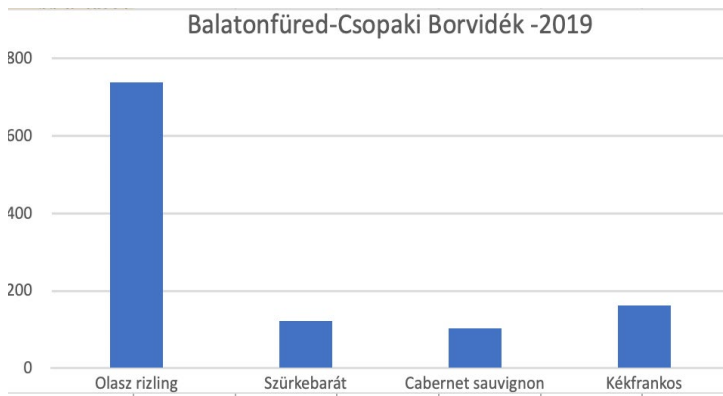
A Balaton-felvidéki borvidék **2023-ban** összesen 652,58 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelyből 543,28 ha ($\approx 83\%$) fehér, és 109,29 ha ($\approx 17\%$) kék borszőlőfajta. Fehér fajták között kiemelkedő az Olasz rizling (232,33 ha), amely a teljes terület több mint egyharmadát adja. Jelentős még a Szürkebarát (83,54 ha), az Irsai Olivér (52,69 ha), a Chardonnay (32,64 ha) és a Sauvignon (26,67 ha). Az „Egyéb” fehér fajták összesen 115,42 ha-t foglalnak el. Kék fajták esetében a legnagyobb arányban a Kékfrankos szerepel (39,22 ha), ezt követi az „Egyéb” kategória (33,55 ha), majd a Pinot Noir (20,91 ha) és a Cabernet Sauvignon (15,61 ha). A termőterület aránya mind a fehér, mind a kék fajtáknál magas, ami a borvidék intenzív művelését és a hagyományosan fehérbor-központú termelés dominanciáját jelzi.

18.ábra: Balatonfelvidéki borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

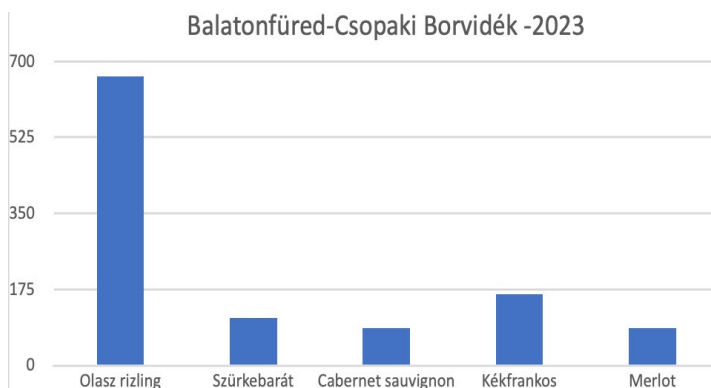
Balatonfüred-Csopaki Borvidék

A **2019-s** ültetvényterület nagysága 2009,97 hektár volt. A területen a fehér borszőlőfajták (1461,83 ha) domináltak, a kék fajták kisebb területen voltak elérhetőek (537,96 ha). Megoszlás alapján a legnagyobb arányban Olaszrizling (738,56 ha) található, ezt a Szürkebarát (122,67 ha), és a Chardonnay (87,54 ha) követte. A kék fajták közül a Kékfrankos (161,38 ha) vezet, ezt a Cabernet sauvignon (102,39 ha) és a Zweigelt (100,92 ha) követi, míg az „egyéb” fehér fajták 349,33 hektár, a kék egyéb fajták pedig 91,33 hektár területet foglaltak el.

19.ábra: Balatonfüred-Csopaki borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

A Balatonfüred–Csopaki borvidék **2023-ban** összesen 1821,99 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelyből 1314,37 ha ($\approx 72\%$) fehér, és 507,62 ha ($\approx 28\%$) kék borszőlőfajta. Fehér fajták közül a meghatározó az Olasz rizling (664,72 ha), amely a teljes terület több mint harmadát adja. Jelentős még a Szürkebarát (109,23 ha), a Chardonnay (65,90 ha), a Sauvignon (54,41 ha), az Irsai Olivér (52,30 ha) és a Rizlingszilváni (45,48 ha). Az „Egyéb” fehér fajták 322,33 hektárt tesznek ki. Kék fajták között a legnagyobb területet a Kékfrankos foglalja el (163,59 ha), majd a Cabernet Sauvignon (86,91 ha), a Merlot (86,50 ha) és a Zweigelt (75,78 ha) következik. Az „Egyéb” kék fajták 94,83 hektárt fednek le. A termőterület aránya mind a fehér, mind a kék szőlőknél magas, ami a borvidék aktív művelését és kiegyensúlyozott fajtaszerkezetét mutatja, erős Olasz rizling és Kékfrankos dominanciával.

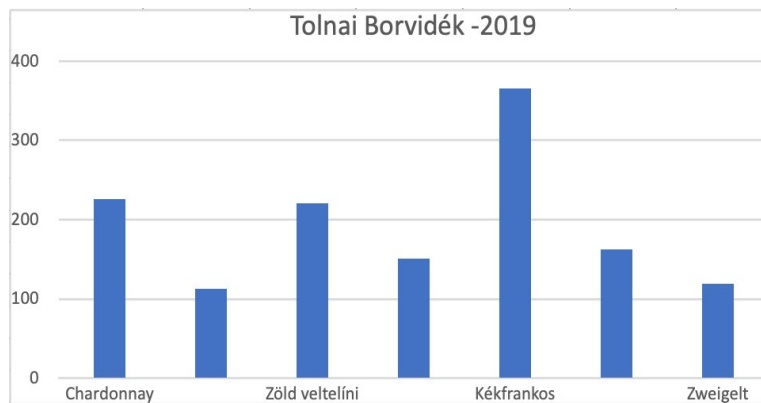

20.ábra: Balatonfüred-Csopaki borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

4.3.Pannon borrégió

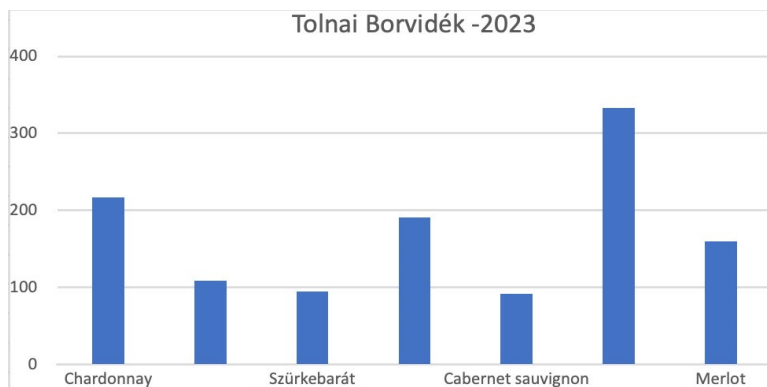
Tolnai borvidék

A **2019-s** ültetvény területe 2288,38 hektár volt.A kék és a fehér fajták megoszlása közel azonos volt. A fehér fajták 1242,9 hektárt, míg a kék fajták 1012,8 hektárt fedtek le. Megoszlás alapján a legnagyobb arányban Chardonnay (225,8 ha) a Zöld veltelíni (220,81 ha) és a Királyleányka (112,71 ha) található meg a fehér fajták közül. A kék fajták esetében a Kékfrankos (365,04 ha) vezet, amit a Merlot (162,52 ha) és a Cabernet Sauvignon (150,69 ha) követ. Egyéb fajták esetén a fehér borszőlők 437,39 hektáron, a kék borszőlők 214,93 hektáron találhatók a borvidéken.

21.ábra: Tolnai borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

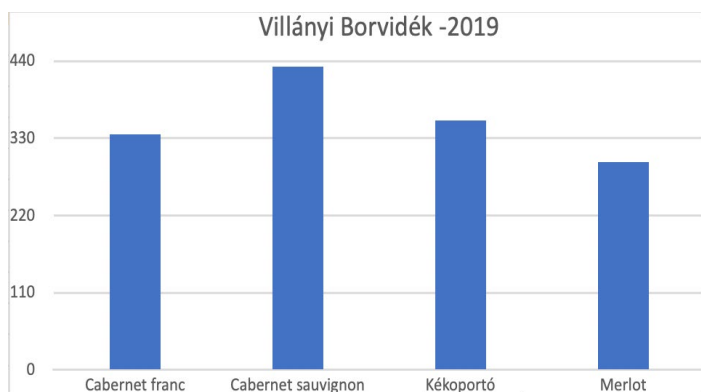
A Tolnai borvidék szőlőterülete **2023-ban** 1951,02 hektár, amelyen a fehér és kék szőlőfajták aránya közel kiegyensúlyozott: fehér fajták 1073,45 ha (55%), kék fajták 877,57 ha (45%). A fehér szőlők közül kiemelkedik a Chardonnay (216,86 ha), a Zöld veltelíni (191,10 ha) és az Irsai Olivér (109,23 ha), míg a kék szőlők között a vezető fajta a Kékfrankos (333,24 ha), amit a Merlot (160,04 ha) és a Cabernet sauvignon (92,14 ha) követ. A termőterület aránya magas, a legtöbb fajta esetében a teljes terület döntő része művelés alatt áll, ami aktív bortermelést jelez a térségben.

22.ábra: Tolnai borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

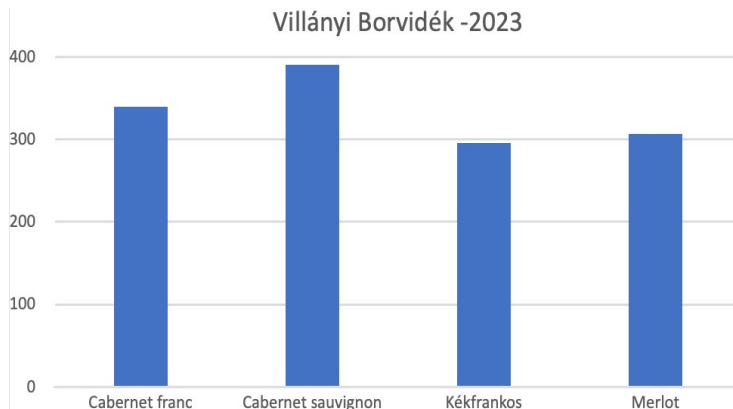
Villányi borvidék

A 2019-s ültetvényterület 2448,99 hektár volt. Az ültetvényen a kék borszőlőfajták dominánsak (1987,81 ha), fehér fajták aránya jóval kisebb (446,88 ha). Megoszlás szerint a Cabernet sauvignon (432,06 ha) áll az első helyen, ezt a Kékoportó (355,6 ha), a Cabernet franc (335,7 ha), a Merlot (12%) és a Merlot (296,05 ha) követi. Az „egyéb” fehér és kék fajták 242,2 hektáron találhatók.

23.ábra: Villányi borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

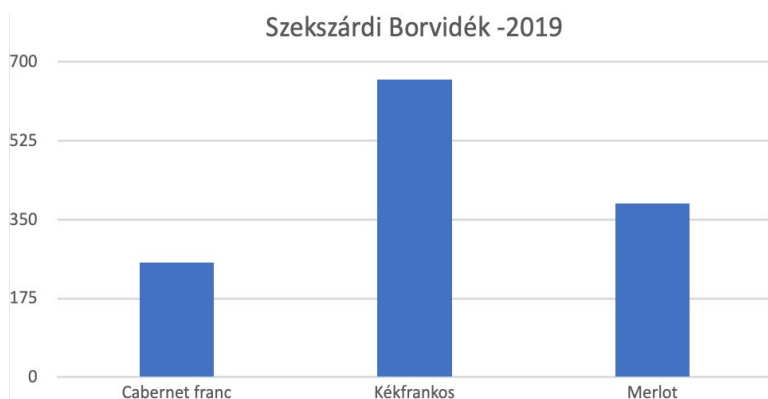
A Villányi borvidék szőlőterülete **2023-ban** 2321,78 hektár, amelynek döntő többségét, 82%-át (1902,47 ha) kék szőlőfajták adják, míg a fehér fajták 419,31 ha-on (18%) teremnek. A fehér szőlők között kiemelkedik az Olasz rizling (151,86 ha) és a Chardonnay (70,29 ha). A kék fajták rendkívül változatosak, de a legnagyobb területen a Cabernet sauvignon (390,99 ha), a Cabernet franc (339,94 ha) és a Merlot (307,15 ha) található. A borvidéken a termőterület aránya igen magas: a legtöbb szőlőfajta teljes területének szinte teljes egésze aktívan művelés alatt áll, ami intenzív bortermelési tevékenységre utal.

24.ábra: Villányi borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Szekszárdi borvidék

A **2019-s** ültetvényterület 2288,87 hektár volt. A területen a kék borszőlő fajták dominánsak (1930,12 ha), a fehér fajták kisebb területet (345,25 ha) foglalnak el. Megoszlás szerint a Kékfrankos (660,39 ha) vezet, ezt a Merlot (385,72 ha), a Cabernet franc (254,56 ha) és a Cabernet sauvignon (251,98 ha) követi. Az „egyéb” fehér és kék fajták együttesen 324,66 hektárt foglalnak el.

25.ábra: Szekszárdi borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

A Szekszárdi borvidék **2023-ban** 2138,16 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelynek döntő többsége ($\approx 82\%$) kék szőlőfajtákhoz tartozik (1756,92 ha), míg a fehér fajták aránya mindössze 381,24 ha. A fehér szőlők között a Chardonnay (81,05 ha) és az Olasz rizling (48,98 ha) a legjelentősebbek, de a „Egyéb” kategória is számottevő területet képvisel (251,20 ha). A kék szőlőknél kiemelkedik a Kékfrankos (596,02 ha), amely a borvidék legnagyobb területen termesztett fajtája. Jelentős még a Merlot (375,99 ha), a Cabernet franc (234,72 ha) és a Cabernet sauvignon (200,45 ha) is. A kisebb területen termesztett fajták között szerepel a Kadarka, a Pinot Noir, a Syrah és a Zweigelt. A termőterületi arány mindkét színecsoporthoz nagyon magas, ami intenzív bortermelő jellegre utal.

26.ábra: Szekszárdi borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Pécsi borvidék

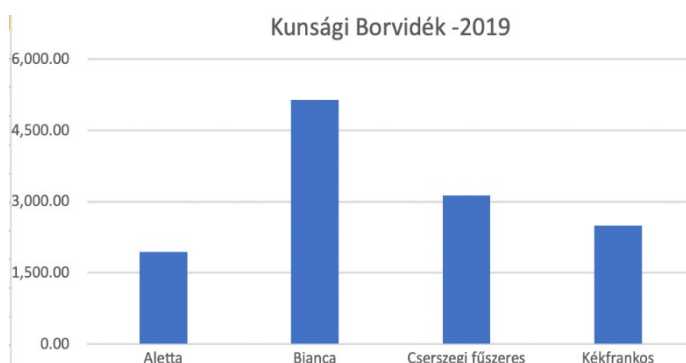
A **2019-s** ültetvényterület 639,29 hektár volt. A területen a fehér borszőlő fajták vannak többségben (433,84 ha), a kék fajták 153,11 hektárt foglalnak el. Megoszlás szerint legnagyobb arányban az Olaszrizling (67,07 ha) található, ezt a Chardonnay (58,65 ha) található, ezt a Rizlingszilváni (35,55 ha), a a Kékfrankos (35,31 ha) követi. Az „egyéb” fehér és kék fajták együttesen a területből 224,035 hektárt foglalnak el.

A Pécsi borvidék **2023-ban** 515,54 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelyből 382,35 ha ($\approx 74\%$) fehér és 133,19 ha ($\approx 26\%$) kék szőlőfajta volt. A fehér fajták közül kiemelkedik a Chardonnay (55,27 ha) és az Olasz rizling (55,53 ha), amelyek közel azonos nagyságú területen vannak jelen. Jelentősebb még az Irsai Olivér (36,03 ha), a Sauvignon (28,78 ha) és a Rizlingszilváni (25,32 ha). Az „Egyéb” kategória (121,66 ha) magas értéke a fajtaszerkezet változatosságát mutatja. A kék fajták közül a legnagyobb területen a Kékfrankos (33,68 ha) található, ezt követi az „Egyéb” (77,73 ha) és a Cabernet franc (21,78 ha). A termőterület aránya mindkét színcsoportnál magas, ami aktív szőlőművelést jelez.

4.4. Duna borrhéjio

Kunsági borvidék

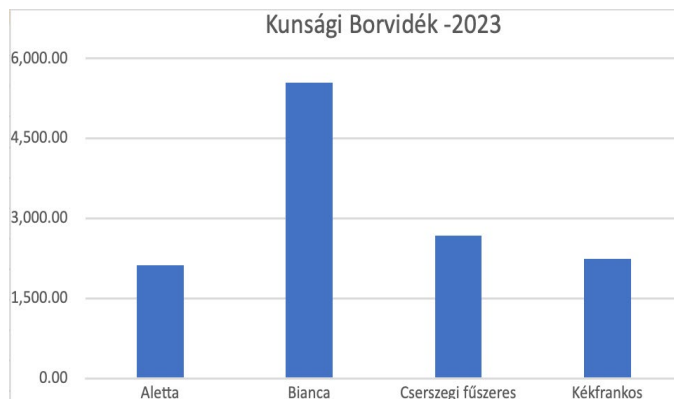
A **2019-s** ültetvényterület 20982,74 hektár volt. A terület elsősorban a fehér borszőlő fajtáknak kedvez, ezek 16918,24 hektárt foglalnak el a teljes területből, míg a kék fajták 3888,38 hektáron érhetőek el. Megoszlás szerint a legnagyobb arányban Bianca (5141,61 ha) terem, ezt követi a Cserszegi fűszeres (3135,12 ha), a Kékfrankos (2499,37 ha), az Aletta (1937,58 ha). Az „egyéb” fajták közül a fehér borszőlő fajták 3173 hektárt, a kék borszőlő fajták pedig 1389 hektárt foglalnak el a teljes területből.

27.ábra: Kunsági borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

A Kunsági borvidék **2023-ban** Magyarország legnagyobb szőlőterületével rendelkezett, összesen 19 489,25 hektáron. A terület döntő többségét a fehér fajták adják (16 094,26 ha, $\approx 83\%$), míg a kék fajták 3 394,99 ha-on ($\approx 17\%$) teremnek. A fehér fajták közül kiemelkedik a Bianca (5 540,94 ha) és a Cserszegi fűszeres (2 680,09 ha), jelentős még az Aletta (2 115,70 ha), valamint a „klasszikus” helyi fajták, mint a Kunleány (524,65 ha), a Kövidinka (409,12 ha) és a Zalagyöngye (410,99 ha). Az „Egyéb” kategória is tekintélyes (2 411,74 ha), ami a fajtaszerkezet változatosságát mutatja. A kék fajták közül messze a legnagyobb a Kékfrankos (2 244,89 ha), amely önmagában a teljes borvidék területének több mint 11%-át adja. Az „Egyéb” kategória (1 150,10 ha) további sokszínűséget képvisel.

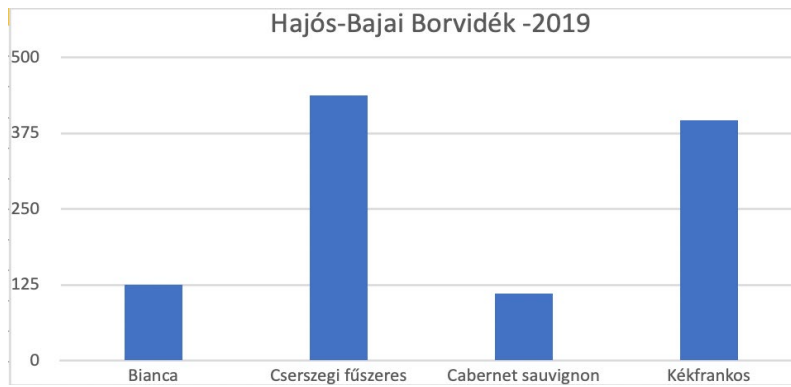
A magas termőterületi arány (szinte minden ültetvény aktív) a borvidék intenzív művelését, valamint a fehérboros jellegének egyértelmű dominanciáját mutatja, miközben a Kékfrankos a vörösbor-termelésben is meghatározó szerepet tölt be.

28.ábra: Kunsági borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

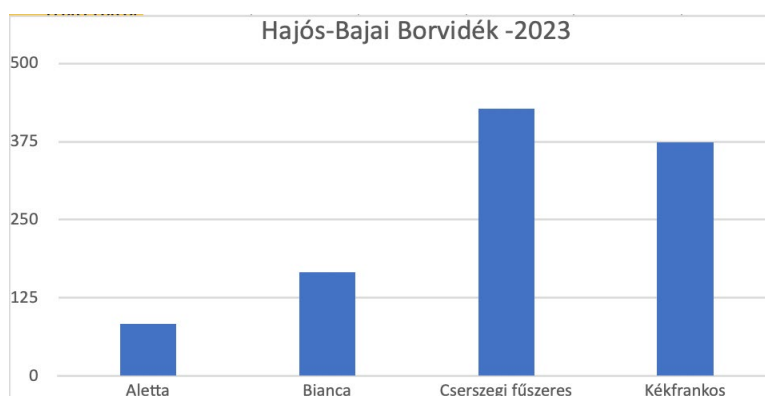
Hajós-Bajai borvidék

A **2019-s** ültetvényterület 1871,28 hektár volt. A fehér szőlőfajták ebből 1155,89 hektárt, míg a kék szőlőfajták 706,91 hektárt foglaltak el. Megoszlás alapján a legelterjedtebb fajta a Cserszegi fűszeres (437,08 ha), melyet a Kékfrankos (395,68 ha), a Bianka (125,21 ha) és a Cabernet sauvignon (110,23 ha) követ. Egyéb fajták esetében a fehér fajták 308,47 hektáron, a kék fajták pedig 112,78 hektáron érhetőek el.

29.ábra: Hajós-Bajai borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

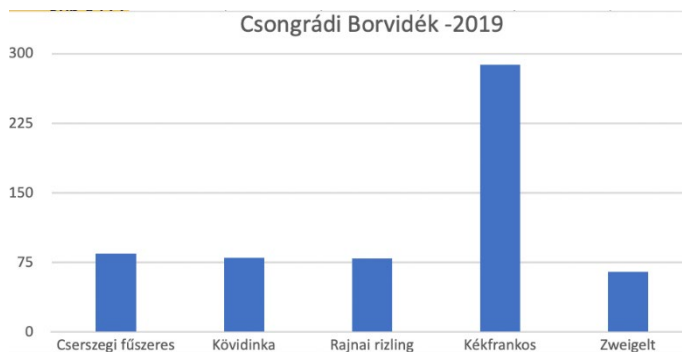
A Hajós–Bajai borvidék **2023-ban** 1725,56 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelynek kétharmadát a fehér fajták (1133,43 ha, $\approx 66\%$), egyharmadát pedig a kék fajták (592,13 ha, $\approx 34\%$) teszik ki. A fehér fajták között kiemelkedő a Cserszegi fűszeres (427,26 ha), amely a borvidék meghatározó szőlője. Jelentős még a Bianca (165,96 ha), az Aletta (83,18 ha), valamint a Chardonnay (63,65 ha). Az „Egyéb” kategória (241,22 ha) is figyelemre méltó, jelezve a fajtaszerkezet sokszínűségét. A kék fajták közül messze a legnagyobb területet a Kékfrankos foglalja el (373,55 ha), ezt követi a Cabernet Sauvignon (76,03 ha), a Zweigelt (55,83 ha) és az „Egyéb” kategória (86,72 ha). A termőterületi arány mindkét fő fajtacsoportnál magas, ami a borvidék aktív művelését és termelési potenciálját mutatja. A szerkezet jól jelzi a fehérboros dominanciát, de a Kékfrankos erős jelenléte a vörösbor-készítésben is hangsúlyos szerepet biztosít.

30.ábra: Hajós-Bajai borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

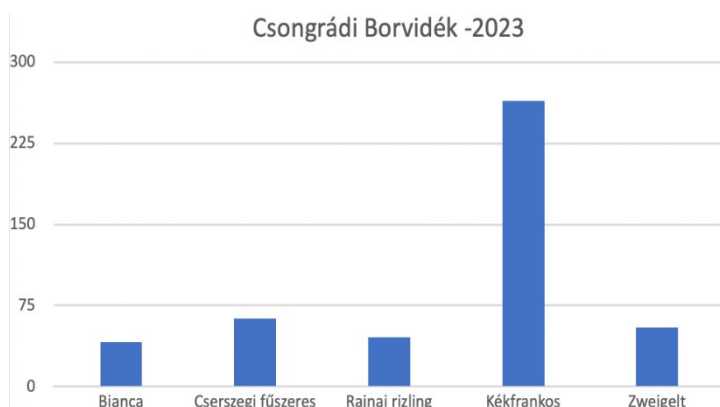
Csongrádi borvidék

A **2019-s** ültetvényterület 1019, 57 hektár volt. A fehér (563,54 ha) és a kék fajták (439,8 ha) közel hasonló arányban találhatóak a területen. Megoszlás szerint a legnagyobb arányban Kékfrankos (288,04 ha) található, ezt követi a Cserszegi fűszeres (84,88 ha), Rajnai rizling (79,35 ha), a Kövidinka (79,85 ha), a Kunleány (7%) és a Zweigelt (64,71 ha). Egyéb fajták esetében többségben a fehér fajták vannak (158,79 ha), a kék fajták 47,63 ha területen érhetőek el.

31.ábra: Csongrádi borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

A Csongrádi borvidék **2023-ban** összesen 753,64 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelyből 362,12 ha ($\approx 48\%$) fehér, és 391,52 ha ($\approx 52\%$) kék borszőlőfajta, tehát ez a borvidék a vörösbor-alapanyagok enyhe túlsúlyával bír. Fehér fajták között kiemelkedik a Cserszegi fűszeres (63,04 ha), a Rajnai rizling (45,35 ha), valamint a Bianca (41,11 ha). Jelentős még az „Egyéb” kategória (121,99 ha), a Kövidinka (28,96 ha), a Chasselas (21,24 ha), az Ezerfürtű (20,24 ha) és az Olasz rizling (20,19 ha). Kék fajták közül messze a legnagyobb területen a Kékfrankos található (264,24 ha), amely a teljes borvidéki terület több mint egyharmadát adja. Ezt követi a Zweigelt (54,86 ha), a Cabernet franc (37,66 ha) és az „Egyéb” kategória (34,77 ha). A termőterület aránya mindkét színcsoportban nagyon magas, ami intenzív művelést jelez, és a borvidék erős Kékfrankos-fókuszát, valamint a fehér fajták közül a Cserszegi fűszeres kiemelt szerepét mutatja.

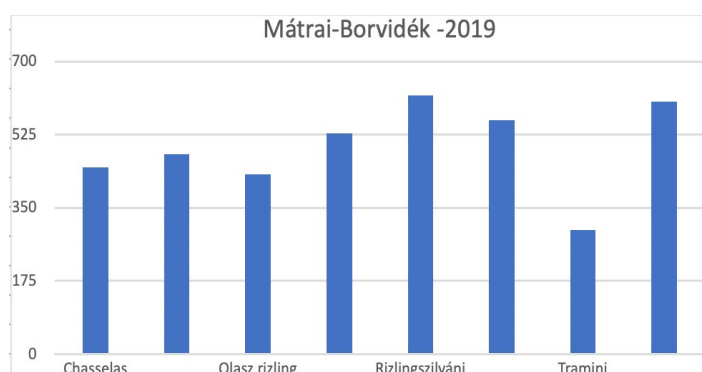

32.ábra: Csongrádi borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

4.5. Felső-Magyarország borrhíó

Mátrai borvidék

A **2019-s** ültetvényterület 6633,38 hektár volt. A területen a fehér fajták dominánsak (5046,7 ha), a kék fajták kisebb területen (1503,94 ha) érhetőek el a borvidéken. Megoszlás szerint a Rizlingszilváni (618,98 ha) áll az első helyen, ezt a Kékfrankos (604,42 ha), a Szürkebarát (558,94 ha), Muscat Ottonel (528,2 ha) követi. Az „egyéb” fajták közül a fehér fajták 1132,95 hektáron, a kék fajták pedig 899,52 hektáron találhatók a borvidéken.

33.ábra: Mátrai borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

A Mátrai borvidék **2023-ban** 5955,23 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelyből a fehér fajták dominálnak 4682,88 ha-ral ($\approx 79\%$), míg a kék fajták aránya 1272,34 ha ($\approx 21\%$). A fehér szőlőfajták közül kiemelkedik az Irsai Olivér (595,59 ha), a Szürkebarát (684,41 ha), valamint a Rizlingszilváni (470,62 ha) és az Ottonel muskotály (403,51 ha). Jelentős területen található még a Tramini (357,04 ha) és az Olasz rizling (352,26 ha). Az „Egyéb” kategória (980,88 ha)

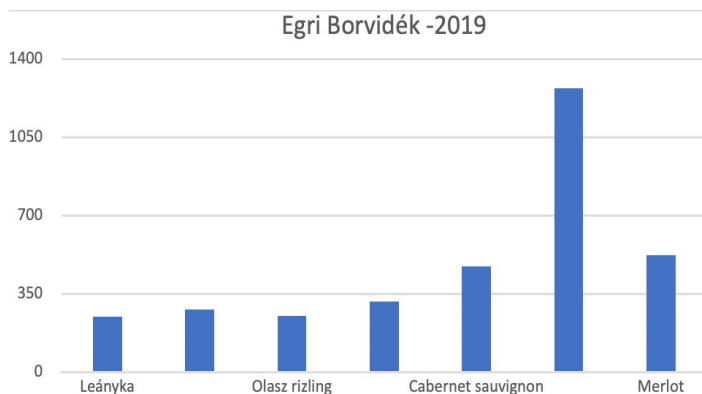
a fajtaszerkezet sokszínűségét mutatja. A kék fajták közül a Kékfrankos messze a legnagyobb területen termesztett fajta (521,52 ha), a többi fajta az „Egyéb” csoportba sorolva összesen 750,83 ha-t foglal el. A borvidék fajtaszerkezete egyértelműen a fehérbor-termelésre épül, ugyanakkor a Kékfrankos a vörösboros kínálat meghatározó alapját adja.

34.ábra: Mátrai borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

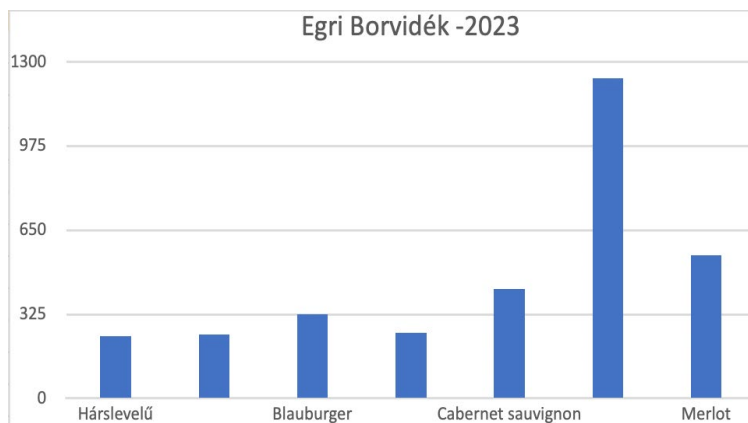
Egri borvidék

A 2019-s ültetvényterület 5723,13 hektár volt. A borvidéken a kék fajták vannak többségben (3700,03 ha), a fehér fajták kisebb területet (2008,4 ha) foglalnak el. Megoszlás szerint a Kékfrankos (1268,98 ha) áll az első helyen, ezt a Merlot (522,84 ha), a Cabernet sauvignon (470,94 ha), a Blauburger (313,73 ha) követi. Az „egyéb” fehér fajták 1030,14 hektáron, a kék fajták pedig 686,11 hektáron találhatóak a borvidéken.

35.ábra: Egri borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Az Egri borvidék **2023-ban** Magyarország egyik legnagyobb kiterjedésű borvidéke volt, 5472,91 hektár szőlőterülettel. A fajtaszerkezet erősen a kék szőlőfajták felé tolódik: 3601,61 ha (≈66%) kék és 1871,75 ha (≈34%) fehér fajta található itt. Fehér fajták közül a legnagyobb területet az „Egyéb” kategória foglalja el (978,72 ha), ezt követi az Olasz rizling (246,61 ha), a Hárslevelű (241,14 ha), a Leányka (211,23 ha) és az Ottonel muskotály (194,05 ha). Kék fajták között kiemelkedő a Kékfrankos (1236,62 ha), amely a teljes borvidék területének több mint egyötödét adja. Jelentős a Merlot (551,53 ha), a Cabernet Sauvignon (424,22 ha), a Blauburger (323,84 ha), a Cabernet Franc (253,10 ha) és a Pinot Noir (228,27 ha), míg az „Egyéb” kategória is számottevő (584,01 ha). A termőterület aránya mindkét fő színcsoportban rendkívül magas, ami intenzív művelést jelez, és jól mutatja a borvidék sokszínű, mégis Kékfrankos-központú karakterét, amely az Egri Bikavér alapját is adja.

36.ábra: Egri borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Bükki borvidék

A **2019-s** ültetvényterület 1011,12 hektár volt. A fehér borszőlő fajták 589,66 hektáron, a kék fajták pedig 398,85 hektáron teremnek. Fajta megoszlás szerint a Kékfrankos (199,47 ha) áll az első helyen, ezt a Leányka (166,73 ha), a Chardonnay (58,9 ha), a Zweigelt (53,57 ha) követi. Az „egyéb” fajták közül a fehér fajták 196,05 hektáron, a kék fajták 74,56 hektáron termnek.

A Bükki borvidék **2023-ban** összesen 740,45 hektár szőlőterülettel rendelkezett, amelyből 446,49 ha ($\approx 60\%$) fehér, és 293,96 ha ($\approx 40\%$) kék borszőlőfajta. Fehér fajták közül a legnagyobb területet a Leányka adja (111,85 ha), ezt követi az „Egyéb” kategória (156,74 ha), a Chardonnay (46,14 ha), a Cserszegi fűszeres (38,44 ha), az Olasz rizling (37,02 ha), a Zenit (30,11 ha) és a Pinot Blanc (26,19 ha). Kék fajták között kiemelkedik a Kékfrankos (95,51 ha), valamint az „Egyéb” kategória (78,11 ha). Jelentős még a Medina (44,75 ha), a Zweigelt (43,99 ha) és a Cabernet Sauvignon (31,59 ha). A termőterület aránya mindkét fő színcsoportban magas, különösen a fehér fajtáknál, ami a borvidék aktív művelését és a Leányka–Kékfrankos tengelyű fajtaszerkezetet mutatja.

4.6. Tokaji borrhéjő

Tokaji borvidék

A **2019-s** ültetvényterület 5813,75 hektár volt. A területen a fehér borszőlő fajták dominánsak, szinte az egész borvidéket lefedik (5795,05 ha). Fajtek megoszlása szerint a Furmint (3779,34 ha) vezet, ezt a Hárslevelű (1125,47 ha), a Sárgamuskotály (585,66 ha), a Zéta (115,22 ha) követi. Egyéb fajták kis mértékben (36,88 ha) találhatóak a borvidéken.

A Tokaji borvidék szőlőterülete **2023-ban** 5143,40 hektár, amely szinte teljes egészében ($>99\%$) fehér szőlőfajtákból áll (5129,51 ha). A meghatározó fajta egyértelműen a Furmint, amely 3270,77 ha-ral a teljes terület több mint 63%-át adja. Jelentős még a Hárslevelű (956,87 ha) és a Sárga muskotály (615,93 ha), míg a kisebb területen termesztett fajták közé tartozik a Kabar, Kövérszőlő, Zéta, Zengő és Zenit. A kék szőlőfajták részaránya elhanyagolható (13,89 ha), ami kevesebb mint 0,3%-át teszi ki a teljes borvidéknek. A termőterület arány magas, ami aktív bortermelést jelez.

5. Következtetések, javaslatok

A magyar borvidékek történeti és jelenkori vizsgálata rávilágít arra, hogy hazánk szőlészeti-borászati hagyománya rendkívül gazdag, ugyanakkor folyamatosan alkalmazkodik a gazdasági, ökológiai és piaci változásokhoz. A történelmi áttekintés megmutatta, hogy a borászat több évezredes fejlődése során a magyar borrhíók sokszor külső hatások – például filoxeravész, háborúk, határmódosítások – következtében alakultak át, mégis megőrizték egyedi karakterüket.

A módszertan alapján három, egymást kiegészítő adatforrás – KSH, HNT és OIV – elemzése tette lehetővé a 2019–2023 közötti változások pontos feltárását. Az adatok egységesítése és vizuális ábrázolása segített az eltérő régiók és fajták összehasonlításában, valamint a trendek azonosításában.

A kutatási eredmények és a fajta trendek elemzése (2.6.3. alfejezet) alapján az alábbi fő következtetések vonhatók le:

1. Fajtdiverzitás és regionális különbségek

A hat borrhíó és huszonkét borvidék jelentős ökológiai, klimatikus és talajtani változatossága eltérő fajtaszerkezeteket eredményezett. A fehérboros jelleg több térségben domináns (pl. Balaton, Felső-Pannon), míg más régiókban (pl. Villány, Szekszárd) a vörös szőlőfajták túlsúlya figyelhető meg.

2. Fajtaszerkezeti változások 2019–2023 között

Országos szinten nőtt a Bianca és a Cserszegi Fűszeres területe, valamint bizonyos nemzetközi fajtáké, mint a Cabernet Sauvignon és a Merlot. Ezzel szemben visszaszorult a Zweigelt, a Müller Thurgau, a Grasevina és kisebb mértékben a Chardonnay, míg a Blaufränkisch (Kékfrankos) és a Furmint területe lényegében stagnált. A fehér és kék szőlő aránya régióként eltérően alakult, de országosan a fehér fajták enyhe többsége megmaradt.

3. Világtrendekhez való viszony

A hazai trendek bizonyos fajták esetében (pl. Cabernet Sauvignon) összhangban vannak a globális növekedéssel, míg másoknál (pl. Chardonnay) ellentétes irány figyelhető meg – hazánkban csökkenés, nemzetközi szinten növekedés jellemző. A legtöbb hazai fajta

nem szerepel a világ tíz legelterjedtebb borszőlője között, ami a magyar termelés sajátos, egyedi jellegét erősíti.

4. Fajta diverzitás nemzetközi összevetésben

Magyarország a világon a 4. helyen áll a fajta diverzitási indexben, ami kiemelkedő genetikai és kulturális értéket jelent. Ez a sokszínűség egyszerre növeli a termelés rugalmasságát és lehetőséget ad a piaci differenciálásra, de fenntartása tudatos szakmai és piaci stratégiát igényel.

5. Piaci és klimatikus alkalmazkodás

A fajtaszerkezet változásai mögött nemcsak fogyasztói igények állnak, hanem a klímaváltozás hatásai is. A melegebb, hosszabb tenyészidőszak kedvez bizonyos vörös fajtáknak, míg egyes régiókban a friss, illatos fehérborok iránti kereslet határozza meg a telepítési döntéseket.

Alapvetően érzékelhető, hogy valamennyi borvidék területe csökkent 2023-ra 2019-hez képest. A 4. számú mellékletben található táblázatok azt is mutatják, hogy a vizsgált 60 %-s lefedettség néhány borvidék esetében felcserélődött. Szintén megfigyelhető, hogy a 2023-s év adatai alapján a borvidékeken belüli területek nagyság szerinti sorrendje az egyes borvidékek esetében változott.

A 60 %-s lefedettséget szőlőfajtánként és borvidékenként mutatja a 4. számú melléklet 48. táblázata. A táblázat adatai egyértelműen jelzik, Magyarország fajta diverzitás szempontjából meglehetősen színes a magas lefedettséget mutató fajták esetében. Ugyanakkor csupán 9 olyan borszőlő fajta van, melyek több borvidéken is elérhetőek. Ezek a fehér fajták közül a Chardonnay, a Cserszegi Fűszeres, a Hárslevelű, az Irsai Olivér, az Olasz rizling. A kék fajták közül a Cabernet Franc, a Cabernet Sauvignon, a Kékfrankos és a Merlot.

A 4. számú melléklet 49. táblázata a 60 % feletti borszőlő fajták területi változásait mutatja. A 22 borvidék közül 2019 és 2023 vonatkozásában 7 borvidéknél érzékelhető fajtaváltozás. Ezek a Balatonfelvidéki, a Balatonfüred_Csopak, a Bükki, az Etyek-Budai, a Móri, a Neszmélyi és a Soproni borvidékek. A Balatonfelvidéki borvidéken a 2019-s három fehér fajta mellett 2023-ban megjelent a kék fajták közül a Kékfrankos. Továbbá a fehér fajták között a Chardonnay-t felváltotta az Irsai Olivér. Balatonfüred-Csopak esetében 2019-ben két fehér és két kék fajta (Olasz rizling, Szürkebarát, Cabernet Sauvignon, Kékfrankos) szerepelt a 60%-s arányúak között. 2023-ra viszont az ilyen arányú borszőlő fajták száma ötre változott, a Merlot

térnyerésével. A Bükki borvidéken 2019-ben négy fehér (Chardonnay, Cserszegi Fűszeres, Leányka, Olasz rizling) és három kék (Kékfrankos, Blauburger, Zweigelt) fajta szerepelt 60 % felett. 2023-ra ezen fajták mellé megjelent a Cabernet Sauvignon. Az Etyek-Budai borvidék esetében 2019-ben hét fehér (Chardonnay, Irsai Olivér, Olasz rizling, Rajnai rizling, Sauvignon, Szürkebarát, Zöld veltelíni) és egy kék (Pinot Noir) fajta lépte túl a 60 %-s arányt. 2023-ra a fehér fajták száma hatra csökkent, mivel az Olasz rizling már nem érte el a 60 %-s küszöböt. A kék fajtáknál területnagyság terén a Pinot Noir maradt és területe növekedett is. A területnövekedés az egyéb kék fajtákra is jellemző volt. A Móri borvidék esetében 2019-ben hét fehér fajta (Chardonnay, Ezerjő, Rajnai rizling, Sauvignon, Szürkebarát, Tramini, Zöld veltelíni) szerepelt a 60 %-s küszöb felett. 2023-ra a fajták száma hatra csökkent és a fajták összetétele is változott. Maradt a Chardonnay, az Ezerjő, a Sauvignon, a Szürkebarát és a Zöld veltelíni. A Rajnai rizling eltűnt és a Tramini helyett megjelent a Királylányka. A Neszmélyi borvidéken 2019-ben hét fehér fajta (Irsai Olivér, Chardonnay, Királylányka, Olasz rizling, Rizlingszilváni, Sauvignon, Szürkebarát) alkotta a 60%-s arányt. 2023-ban a Királylányka, az Olasz rizling, a Rizlingszilváni, a Sauvignon és a Szürkebarát maradt. A fehér fajták közül eltűnt az Irsai Olivér és a Chardonnay, megjelent viszont a Cserszegi fűszeres és az Ezerjő. A kék fajták közül pedig feltűnt a Merlot és a Pinot Noir. Így 2023-ra a 2019-s hét fajtához képest tíz fajta mutatkozott a vizsgált arány felett. A Soproni borvidék esetében 2019-ben két kék fajta (Kékfrankos, Zweigelt) volt a vizsgált %-s arány felett. 2023-ra a kék fajták mellett megjelent a fehér fajta Zöld veltelíni. Így 2023-ban a vizsgált %-s arány felett összesen két kék és egy fehér fajta volt.

Összességében a vizsgált időszak adatai azt mutatják, hogy a magyar borvidékek egyszerre építenek a történelmi hagyományokra és reagálnak a modern kihívásokra. A fajtaválaszték sokszínűsége és a régiók egyedi adottságai hosszú távon versenyelőnyt jelenthetnek a nemzetközi piacon, amennyiben a termelők és döntéshozók tudatosan támogatják a minőségi, fenntartható termelést és a piaci pozícionálást.

6. Összefoglalás

A dolgozat célja a magyar borvidékek bemutatása a szőlőfajták szerinti bontásban, valamint a fajtaszerkezet 2019–2023 közötti változásainak feltárása és összevetése a globális trendekkel. A téma aktualitását a borászat és szőlőtermesztés hazai gazdasági és kulturális jelentősége, valamint a nemzetközi piaci és klimatikus kihívások adják.

A dolgozat első része történeti és fogalmi keretet ad, bemutatva a borászat több ezer éves fejlődését, a magyar borvidékek kialakulását és jogi meghatározását. Ismerteti a hat borrégió és huszonkét borvidék földrajzi, klimatikus és talajtani adottságait, valamint a fő termesztett fajtákat. A történeti áttekintés rávilágít, hogy a magyar borászat mindig is képes volt megújulni külső és belső kihívások közepette.

A kutatás három fő adatforrásra – a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) és a Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Szervezet (OIV) – támaszkodott. Az adatok feldolgozása egységes formátumban, táblázatok és grafikonok segítségével történt, lehetővé téve a régiók és fajták összehasonlítását, valamint a tendenciák azonosítását.

Az eredmények szerint a magyar borrégiók jelentős ökológiai és fajtabeli sokszínűséget mutatnak. A fehérboros jelleg több térségben (pl. Balaton, Felső-Pannon) domináns, míg másokban (pl. Villány, Szekszárd) a vörös fajták túlsúlya figyelhető meg. A fajta trendek vizsgálata kimutatta, hogy nőtt a Bianca, a Cserszegi Fűszeres, valamint bizonyos nemzetközi fajták (Cabernet Sauvignon, Merlot) területe, miközben visszaszorult a Zweigelt, a Müller Thurgau, a Grasevina és kisebb mértékben a Chardonnay. A Kékfrankos és a Furmint területe nagyrészt stabil maradt.

A hazai trendek részben követik a globális folyamatokat, részben eltérnek tőlük, ami a magyar borászat egyedi karakterét erősíti. Magyarország kiemelkedő fajtadiverzitással rendelkezik, a világon a 4. helyen áll a fajtaválaszték sokszínűségét mérő indexben. Ez egyben lehetőség és felelősség is: a hagyományos fajták megőrzése és a piaci igényekhez való alkalmazkodás összehangolása kulcsfontosságú a jövő versenyképessége szempontjából.

A vizsgálat összességében azt mutatja, hogy a magyar borvidékek képesek a hagyományokra építve reagálni a modern kihívásokra. A változatos fajtaválaszték, a kedvező termőhelyi

adottságok és a tudatos szakmai munka együttesen biztosíthatják, hogy Magyarország a nemzetközi borpiacon is erős, jól beazonosítható pozíciót töltsön be.

Mindezt annak ellenére, hogy 2023-ra összességében csökkent a magyar borvidékek területe és a borvidékeke belüli területek nagyság szerinti sorrendje is változást mutat egyes borvidékek esetén.

Irodalomjegyzék

2004. évi XVIII. törvény a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról

<https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0400018.TV>

Borbázis(2025):Magyarország borvidékei – 6 borrégió – 22 Magyar borvidék

<https://borbazis.hu/magyarorszag-borvidekei-6-borregio-22-magyar-borvidek/>

Bodnár L. (2007): Borvidékek a Kárpát-medencében; Eger; Bodnár és Társa Geográfus Bt.

Eperjesi I.,Kállay M.,Magyar I. (1998): Borászat. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 26–31.

HNT (2024): Területi adatok borvidéki bontásban 2024.07.31

<https://hnt.hu/dokumentumok/területi-adatok-borvideki-bontasban-20240731-11518>

HTN (2023): Borszőlőfajták területi adatai 2024.03.04.

<https://hnt.hu/statisztikak/termoterulet-es-termesmennyiseg/borszolo-fajtak-területi-adatai/borszolo-fajtak-területi-2023>

HTN (2019): Borszőlőfajták területi adatai 2019.12. 11.

<https://hnt.hu/statisztikak/termoterulet-es-termesmennyiseg/borszolo-fajtak-területi-adatai/borszolo-fajtak-területi-2019>

HTN(N.a.) <https://hnt.hu/>

K. Kielmayer, Á. Herczeg (N.a.): Cserszegi Fűszeres

<https://winesofhungary.hu/grape-varieties/white-grape-varieties-white-wine-styles/cserszegi-fuszeres>

Kozma P. (2000): A szőlő és termesztése I. Akadémiai Kiadó, Budapest, 20–55.

KSH (2020): Szőlőültetvények, 2020

<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/szoloultetvenyek/2020/index.html>

Lantos F. (N.a.): Szőlészet-borászat I.

https://eta.bibl.u-szeged.hu/2343/2/Sz%C5%91%C3%A9szet-Bor%C3%A1szat_egyben.pdf
2024.08.11.

OIV.com(2017): Distribution of the world's grapevine varieties

<https://www.oiv.int/public/medias/5888/en-distribution-of-the-worlds-grapevine-varieties.pdf>

OIV (2019): STATE OF THE WORLD VITIVINICULTURAL SECTOR IN 2019

<https://www.oiv.int/public/medias/7298/oiv-state-of-the-vitivinicultural-sector-in-2019.pdf>

Rubicon (N.a.):MAGYAR BORVIDÉKEK TRIANONON INNEN ÉS TÚL

<https://rubicon.hu/hu/cikkek/magyar-borvidekek-trianonon-innen-es-tul>

Rakonczás S. (szerk.)(2014): Szőlőtermesztés. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2014

Török S.,Mercz Á. (1997): Magyar borkultúra. Mezőgazda Kiadó, Budapest.

Thompson, Morgan (N.a.): Bianca

<https://www.thompson-morgan.com/p/grape->

[bianca/wkf4609TM#:~:text=With%20exceptional%20winter%20hardiness%20and%20high%20resistance,small%2C%20seeded%20grapes%20with%20a%20waxy%20coating](https://www.thompson-morgan.com/p/grape-bianca/wkf4609TM#:~:text=With%20exceptional%20winter%20hardiness%20and%20high%20resistance,small%2C%20seeded%20grapes%20with%20a%20waxy%20coating)

VIVC (2025:) <https://www.vivc.de>

Ábrák és táblázatok jegyzéke

Ábrák

1.ábra: Soproni borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

2.ábra: Soproni borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

3.ábra: Neszemlyi borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

4.ábra: Neszemlyi borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

5.ábra: Pannonhalmi borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

6.ábra: Pannonhalmi borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

7.ábra: Móri borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

8.ábra: Móri borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

9.ábra: Etyek-Budai borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

10.ábra: Etyek-Budai borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

11.ábra: Somlói borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

12.ábra: Somlói borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

13.ábra: Badacsonyi borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

14.ábra: Badacsonyi borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

15.ábra: Balatonboglári borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

16.ábra: Balatonboglári borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

17.ábra: Balatonfelvidéki borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

18.ábra: Balatonfelvidéki borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

- 19.ábra:** Balatonfüred-Csopai borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 20.ábra:** Balatonfüred-Csopaki borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 21.ábra:** Tolnai borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 22.ábra:** Tolnai borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 23.ábra:** Villányi borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 24.ábra:** Villányi borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 25.ábra:** Szekszárdi borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 26.ábra:** Szekszárdi borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 27.ábra:** Kunsági borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 28.ábra:** Kunsági borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 29.ábra:** Hajós-Bajai borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 30.ábra:** Hajós-Bajai borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 31.ábra:** Csongrádi borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 32.ábra:** Csongrádi borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 33.ábra:** Mátrai borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 34.ábra:** Mátrai borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 35.ábra:** Egri borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 36.ábra:** Egri borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 37. ábra:** Borvidékek területnagysága *(Forrás: KNH, 2020, 4. ábra)*
- 38. ábra:** Zalai borvidék 2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 39. ábra:** Zalai borvidék 2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 40. ábra:** Pécsi borvidék 2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 41. ábra:** Pécsi borvidék 2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

42. ábra: Bükki borvidék 2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

43. ábra: Bükki borvidék 2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

44. ábra: Tokajiborvidék 2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

45. ábra: Tokaji borvidék 2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

Táblázatok

1. táblázat: Magyar borrhíók, borvidékek, saját szerkesztés *(Forrás: Borbázis, 2025)*

2. táblázat: Borszőlővel beültetett terület *(Forrás: HNT, 2024)*

3. táblázat: Distribution of varieties and key trends, *(Forrás¹)*

4.táblázat: Soproni borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

5.táblázat: Soproni borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

6.táblázat: Neszmélyi borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

7.táblázat:Neszmélyi borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

8.táblázat: Pannonhalmi borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

9.táblázat:Pannonhalmi borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

10.táblázat:Móri borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

11.táblázat:Móri borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

12.táblázat:Etyek-Budai borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

13.táblázat:Etyek-Budai borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

14.táblázat: Zalai borvidék 2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

15.táblázat: Zalai borvidék 2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

16.táblázat: Somlói borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

17.táblázat: Somlói borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

18.táblázat: Badacsonyi borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

19.táblázat:Badacsonyi borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

20.táblázat: Balatonboglári borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023)*

21.táblázat: Balatonboglári borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

¹ Distribution of varieties and key trends 46.p. In: OIV (2017): Distribution of the world's grapevine varieties

<https://www.oiv.int/public/medias/5888/en-distribution-of-the-worlds-grapevine-varieties.pdf>

- 22.táblázat:** Balatonfelvidéki borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 23.táblázat:**Balatonfelvidéki borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 24.táblázat:** Balatonfüred-Csopai borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 25.táblázat:**Balatonfüred-Csopaki borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 26.táblázat:** Tolnai borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 27.táblázat:** Tolnai borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 28.táblázat:**Villányi borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 29.táblázat:** Villányi borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 30.táblázat:** Szekszárdi borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 31.táblázat:** Szekszárdi borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 32.táblázat:** Pécsi borvidék 2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 33.táblázat:**Pécsi borvidék 2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 34.táblázat:**Kunsági borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 35.táblázat:** Kunsági borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 36.táblázat:**Hajós-Bajai borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 37.táblázat:** Hajós-Bajai borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 38.táblázat:** Csongrádi borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 39.táblázat:**Csongrádi borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 40.táblázat:** Mátrai borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 41.táblázat:** Mátrai borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 42.táblázat:** Egri borvidék -2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 43.táblázat:** Egri borvidék -2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 44.táblázat:** Bükkü borvidék 2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 45.táblázat:** Bükkü borvidék 2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 46.táblázat:** Tokajborvidék 2019 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 47.táblázat:** Tokaji borvidék 2023 *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*
- 48.táblázat:** Borvidékek száma, ahol a 60% feletti szőlőfajták területe meghaladja a 200 ha-t *(Forrás: Saját szerkesztés HNT(2003,2023) adatok alapján)*
- 49.táblázat:** 60 % feletti szőlőfajták száma *(Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)*

Mellékletek

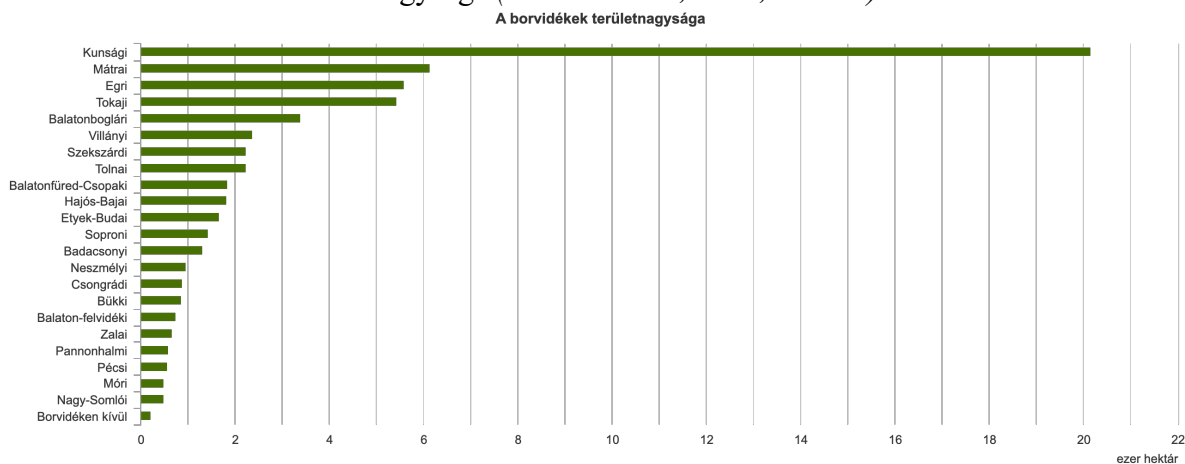
1.számú melléklet

2. táblázat: Borszőlővel beültetett terület (Forrás: HNT, 2024)

Borszőlővel beültetett terület

Országos adatok	2024.07.31								
	Valamennyi fajta			Fehér fajták			Kék fajták		
	Összesen	Termő	Telepített	Összesen	Termő	Telepített	Összesen	Termő	Telepített
	58 258 ha	54 877 ha	3 389 ha	40 865 ha	38 233 ha	2 633 ha	17 393 ha	16 644 ha	756 ha
Badacsonyi Borvidék	1 152.4354	1 070.3576	82.0778	945.8462	879.2985	66.5477	206.5892	191.0591	15.5301
Balatonboglári Borvidék	3 403.5076	3 159.8792	243.6284	2 392.9195	2 184.6889	208.2306	1 010.5881	975.1903	35.3978
Balatonfelvidéki Borvidék	638.8018	612.6928	26.109	527.8273	508.4428	19.3845	110.9745	104.25	6.7245
Balatonfüred-Csopaki Borvidék	1 792.0948	1 655.5523	136.5425	1 290.6085	1 184.9513	105.6572	501.4863	470.601	30.8853
Bükki Borvidék	743.1046	713.9601	29.1445	446.4886	438.8285	7.6601	296.616	275.1316	21.4844
Csongrádi Borvidék	706.3187	674.8497	38.7691	346.1518	338.8517	7.3001	360.1669	335.998	31.469
Egri Borvidék	5 360.9752	5 097.3099	263.6653	1 824.2078	1 718.4726	105.7352	3 536.7674	3 378.8373	157.9301
Etyek-Budai Borvidék	1 603.2733	1 540.7851	62.4882	1 355.382	1 294.4238	60.9582	247.8913	246.3613	1.53
Hajós-Bajai Borvidék	1 728.4956	1 558.4065	170.0891	1 169.5628	1 036.5003	133.0625	558.9328	521.9062	37.0266
Kunsági Borvidék	19 161.4814	18 063.2167	1 098.2647	15 849.0773	14 901.1687	947.9086	3 312.4041	3 162.048	150.3561
Mátrai Borvidék	5 819.2568	5 425.9728	393.284	4 606.4357	4 282.8076	323.6281	1 212.8211	1 143.1652	69.6559
Móri Borvidék	419.0844	407.6672	11.4172	387.3463	378.5847	8.7616	31.7381	29.0825	2.6556
Neszemélyi Borvidék	868.7664	819.6189	49.1475	755.5632	709.9722	45.591	113.2032	109.6467	3.5565
Pannonhalmi Borvidék	559.6487	540.9201	18.7286	444.7273	430.8149	13.9124	114.9214	110.1052	4.8162
Somlói Borvidék	453.9861	421.9978	31.9883	431.812	404.1032	27.7088	22.1741	17.8946	4.2795
Pécsi Borvidék	484.5763	438.1147	46.4616	344.0721	316.0883	27.9838	140.5042	122.0264	18.4778
Soproni Borvidék	1 291.4446	1 226.1851	65.2595	311.8635	285.2719	26.5916	979.5811	940.9132	38.6679
Szekezsárdi Borvidék	2 135.5121	1 999.6424	135.8697	391.2754	317.2642	74.0112	1 744.2367	1 682.3782	61.8585
Tokaji Borvidék	5 027.1906	4 781.0233	246.1673	5 011.078	4 765.0073	246.0707	16.1126	16.016	0.0966
Tolnai Borvidék	1 990.445	1 823.625	166.82	1 121.9868	978.9215	143.0653	868.4582	844.7035	23.7547
Villányi Borvidék	2 276.2207	2 226.0477	50.173	410.6307	398.9324	11.6983	1 865.59	1 827.1153	38.4747
Zalai Borvidék	641.6742	618.9306	22.7436	500.399	479.1793	21.2197	141.2752	139.7513	1.5239

37. ábra Borvidékek területnagysága (Forrás: KNH, 2020, 4. ábra)

2. számú melléklet

3. táblázat: Distribution of varieties and key trends,(*Forrás*²)

Hungary

Variety	Colour	Area (ha)	% Total Vineyard Area	Trend
Blaufränkisch	Black	7 000	10.3%	→
Bianca	White	5 000	7.4%	↑
Cserzezi Fuzeres	White	4 000	5.9%	↑
Grasevina / Welschriesling	White	4 000	5.9%	↘
Furmint	White	4 000	5.9%	→
Cabernet Sauvignon	Black	3 000	4.4%	↗
Chardonnay	White	3 000	4.4%	↘
Merlot	Black	2 000	2.9%	↗
Zweigelt	Black	2 000	2.9%	↓
Müller Thurgau / Rivaner	White	2 000	2.9%	↓
Autres variety		32 000	47.1%	
Total		68 000		↘

© OIV

² Distribution of varieties and key trends 46.p. In: OIV (2017): Distribution of the world's grapevine varieties
<https://www.oiv.int/public/medias/5888/en-distribution-of-the-worlds-grapevine-varieties.pdf>

3. számú melléklet

A borszőlőfajtákat színük alapján alapvetően fehér és vörös csoportokba soroljuk. Külön-külön, csoportonként foglalom össze az egyes borszőlőfajták eredet szerint röviden, borvidék termesztési szempont alapján.

Fehérborszőlő fajták

Olasz rizling - feltehetően francia eredetű. Európában több országban termesztik, de legnagyobb felületen hazánkban található. Tokajhegyalján kívül minden borvidéken telepítik.

Furmint - eredete ismeretlen. Nálunk Tokajhegyalján és Somlón telepítik. Pécs környékén is megtalálható.

Cserszegi fűszeres - új magyar hibrid. Bakonyi Károly az Irsai Olivér és a Piros tramini keresztezésével állította elő. (Rakonczás, 2014) A fajta Magyarországon regisztrált, és az elmúlt három évtizedben az egyik legtöbbet termesztett fajtává nőtte ki magát, ma már 4250 hektáron termesztik. Kunsági borvidéken több mint 3000 hektár van, és a szőlőterület 15%-át teszi ki; A Hajós-Bajai borvidéken minden negyedik tőke Cserszegi Fűszeres. Egerben is fontos fajta, ahol aromás házasításaiban, például az Egri Csillagban használják. Zala megyében csak kis számban vannak telepítve. (Kristian Kielmayer, Ágnes Herczeg, N.a.)

Bianca - új interspecifikus hibrid. Csizmazia József és Bereznai László az Eger 2 és a Bouvier keresztezésével állította elő. „Bianca” szőlőfajta népszerű választás a biogazdálkodók és a hideg, rövid tenyészidejű helyeken élő kertészek körében. (Thompson&Morgen, N.a.)

Chardonnay - francia eredetű, a világ legismertebb fajtája. „Világfajta”.

Müller Thurgau - (Rizlingszilváni) Müller Thurgau a múlt század végén a Rajnai rizling és a Zöld szilváni keresztezésével állította elő.

Chasselas - francia eredetű, de Nyugat-Ázsiából származónak tartják. Fajtacsoport, sok fajtát termelnek ez alatt a név alatt.

Zala gyöngye - új interspecifikus hibrid. Csizmazia József és Bereznai László az Eger 2 és a Csaba gyöngye keresztezésével állította elő.

Hárslevelű - valószínű Tokajhegyalján kiválasztott természetes magonc. Tipikus hungaricum. Csak Magyarországon termesztik. Tokajhegyalján kívül a Mátraalján és Somlón telepítik nagyobb felületen.

Szürkebarát - francia eredetű.

Zöld veltelini - osztrák eredetű, ott a szőlőterület egynegyedén termesztik. Nálunk a bor savösszetétele nem olyan jó, mint Ausztriában.

Rajnai rizling - a Rajna mellől származik, igen elterjedt a világon. „Világfajta”.

Ottonel muskotály - francia eredetű fajta. Rövid tenyészidejű.

Kunleány - új interspecifikus hibrid. Koleda István a *Vitis amurensis* és az Afuz Ali keresztezésével állította elő.

Izsáki - a múlt században szelektálták ki, a Fehér dinkával azonos. Izsák környékén terjedt el.

Irsai Olivér - Kocsis Pál állította elő a Pozsonyi fehér és a Csaba gyöngye keresztezésével.

Kövidinka - ősi magyar fajtának tekinthető. A Balkánról került hazánkba. Az Alföldön igen elterjedt.

Sauvignon blanc - francia eredetű, nagyon elterjedt a világon. „Világfajta”.

Királyleányka - a Kövér szőlő és a Leányka természetes hibridjeként tartják számon.

Leányka - Moldáviai vagy erdélyi eredetű.

Tramini - Olasz, feltehetően dél-tiroli eredetű fajta.

Zéta - Orémusz (Badacsony 3) - új hibrid. Király Ferenc a Bouvier és a Furmint keresztezésével állította elő. Tokajhegyalja új fajtája.

Zefír - új hibrid. Király Ferenc a Hárslevelű és a Leányka keresztezésével állította elő.

Zenit - új hibrid. Király Ferenc az Ezerjő és a Bouvier keresztezésével állította elő.

Zengő - új hibrid. Király Ferenc az Ezerjő és a Bouvier keresztezésével állította elő.

Nosztori rizling - Bakonyi Károly és társai állították elő a Nemes olasz rizling és a Szürkebarát keresztezésével. A mátraaljai tapasztalatok szerint jó termesztési tulajdonságai, kiváló minőségű bora miatt ígéretes fajtajelölt. ((Rakonczás, 2014)

Vörösborszőlő fajták

Kékfrankos - nagy területen termesztett, ismeretlen eredetű fajta. A Soproni borvidék fő fajtája.

Cabernet sauvignon - francia eredetű, „Világfajta”.

Zweigelt - osztrák származású, a Kékfrankos és a Szent Lőrinc keresztezésével állították elő.

Merlot - francia eredetű.

Cabernet franc - hasonló a Cabernet sauvignon-hoz

Kék oportó (Blauer portugieser) - eredete bizonytalan, több országban termelik. Villányban kiváló minőséget ad.

Pinot noir - francia eredetű

Kadarka - a török hódoltság idején került Magyarországra. A legnagyobb felületen lévő vörösboraszólló fajta, bár az utóbbi 20 évben nem telepítették. Gyengébb évjáratban az Alföldön sillerbort készítenek belőle.

Blauburger -osztrák származású, az Oportó és a Kékfrankos keresztezésével állították elő. (Rakonczás,2014) Magyarországon a fajtát 465 hektáron termesztik, elsősorban az Egri borvidéken, ahol a Bikavér házasításokban játszik szerepet. Ezt követi a Bükki borvidék, illetve a Soproni borvidék, ahol mindössze 15 hektár található belőle. (Kristian Kielmayer, Ágnes Herczeg, N.a.)

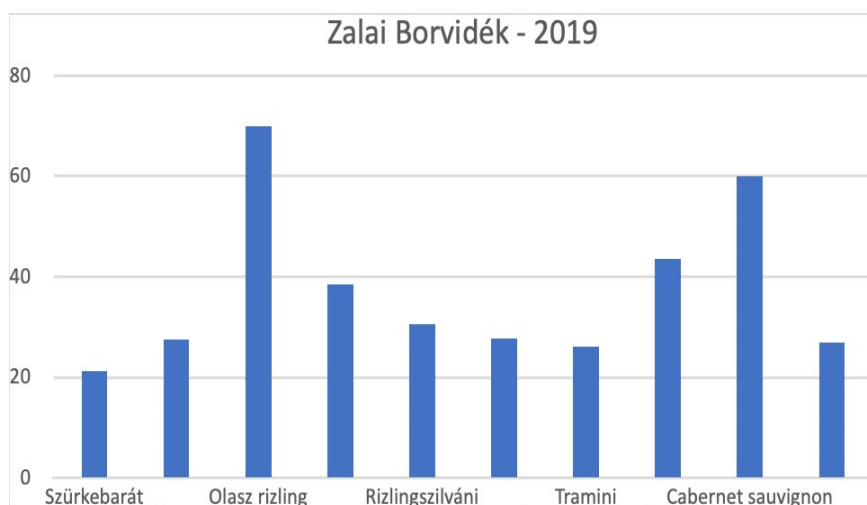
Turán - Csizmazia József és Bereznai László állította elő a Bikavér 8 és a Gárdonyi Géza keresztezésével.

Medina - Csizmazia József és Bereznai László állította elő az Eger 1 és a Medoc noir keresztezésével. Fajhibrid.

Bíborkadarka - Kozma Pál és Tusnádi József állították elő a Kadarka és a Muscat Bouschet keresztezésével. 1974-ben kapott állami minősítést, jelenleg választék bővítő fajta. (Rakonczás, 2014)

4. számú melléklet

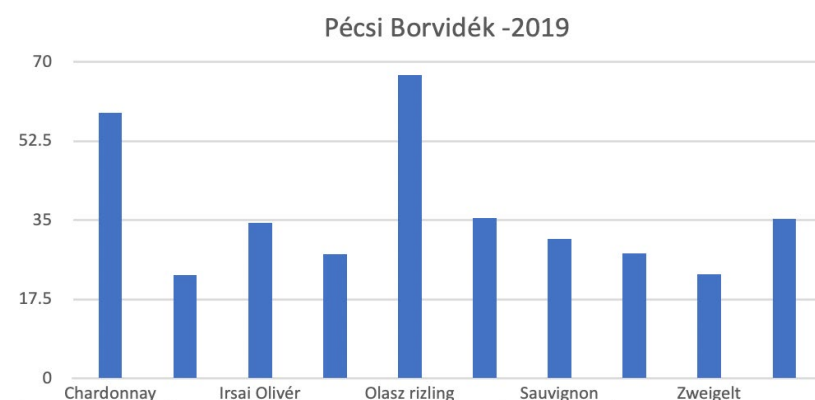
Saját kutatás 2019-s és 2023-s adatok elemző ábrái, táblázatai

38. ábra: Zalai borvidék 2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

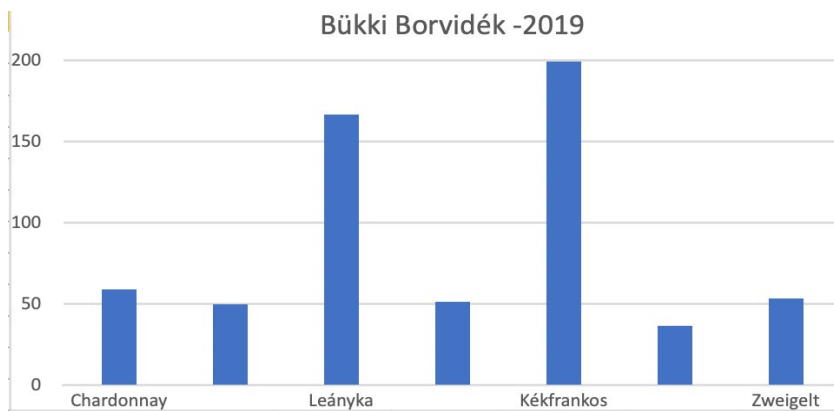
39. ábra: Zalai borvidék 2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

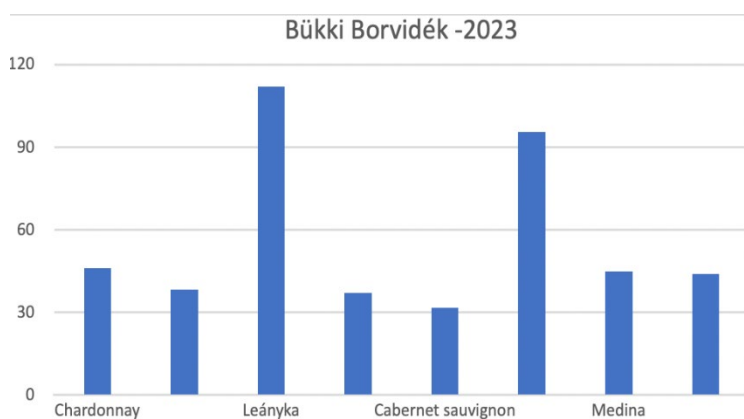
40. ábra: Pécsi borvidék 2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

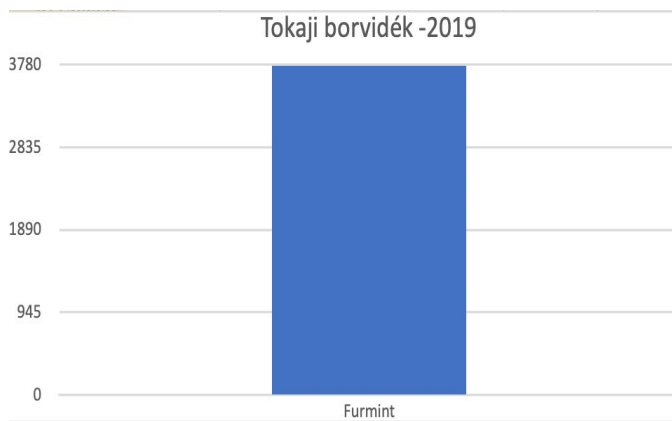
41. ábra: Pécsi borvidék 2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

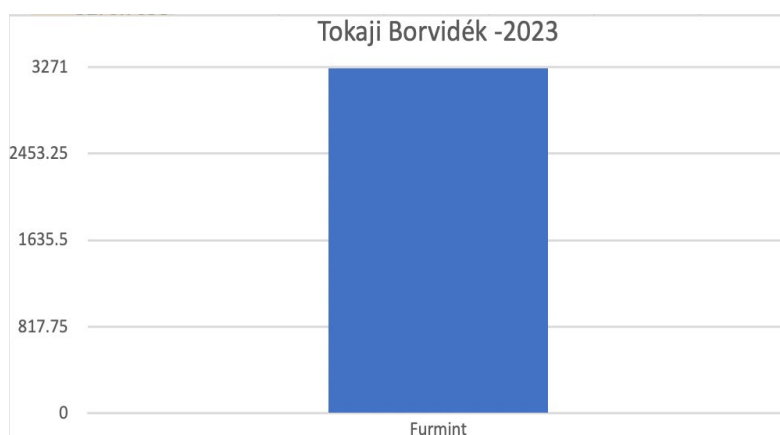
42. ábra: Bükkői borvidék 2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

43. ábra: Bükkői borvidék 2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

44. ábra: Tokaji borvidék 2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

45. ábra: Tokaji borvidék 2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Soproni Borvidék -2019	1,629.58	60%	977.748
Fajta	Teljes terület	Termőterület	
Fehér fajták	304.59	276.49	999.8579
Chardonnay	49.877	41.7495	
Irsai Olivér	29.1899	25.2856	
Zenit	20.3533	19.3051	
Zöld veltelíni	113.84	104.574	
Egyéb	213.2602	85.5758	
Kék fajták	1,317.03	1,259.15	
Cabernet sauvignon	100.7108	98.5086	
Dornfelder	26.1007	25.8201	
Kékfrankos	848.5422	808.6568	
Merlot	78.7343	77.8519	
Pinot Noir	56.9685	56.868	
Zweigelt	151.3157	140.1303	
Egyéb	54.6578	51.3143	

4.táblázat: Soproni borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Soproni Borvidék -2023	1334.6		60%	800.76
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		851.8752
Fehér fajták	313.285	277.5334		
Chardonnay	54.7375	49.1608		
Irsai Olivér	33.2961	30.9803		
Zenit	20.7107	19.3042		
Zöld veltelíni	114.0933	98.4863		
Egyéb	90.4474	79.6018		
Kék fajták	1021.315	985.4693		
Cabernet sauvignon	79.9462	78.8086		
Dornfelder	26.0651	26.0651		
Kékfrankos	603.9111	579.8429		
Merlot	71.756	67.6123		
Pinot Noir	50.7356	50.0867		
Zweigelt	133.8708	131.3569		
Egyéb	55.0302	51.6968		

5.táblázat: Soproni borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Neszmélyi Borvidék -2019	1,031.93		60%	619.158
Fajta	Teljes terület	Termőterület		644.6271
Fehér fajták	906.16	865.22		
Irsai Olivér	53.9969	52.1194		
Chardonnay	184.0246	183.9996		
Királyleányka	70.0063	65.5665		
Olasz rizling	57.1852	57.1852		
Rizlingszilváni	62.8319	59.209		
Sauvignon	75.6982	75.3547		
Szürkebarát	140.884	137.2537		
Tramini	52.0987	47.0987		
Egyéb	209.4342	187.4332		
Kék fajták	110.01	107.02		
Merlot	31.1202	30.9764		
Pinot Noir	32.9578	31.7738		
Egyéb	45.932	44.2698		

6.táblázat: Neszmélyi borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Neszmélyi Borvidék -2023	874.1585		60%	524.4951
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		500.6137
Fehér fajták	762.5654	726.4641		
Cserszegi fűszeres	43.7538	43.7538		
Ezerjő	30.5624	30.469		
Királyleányka	67.7816	67.1556		
Olasz rizling	45.6459	44.8124		
Rizlingszilváni	43.6445	43.6445		
Sauvignon	34.0987	34.0089		
Szürkebarát	139.7932	131.4535		
Tramini	27.9669	26.3935		
Egyéb	329.3184	304.7729		
Kék fajták	111.5931	108.2031		
Merlot	31.1202	31.1202		
Pinot Noir	36.2465	35.1802		
Egyéb	44.2264	41.9027		

7.táblázat: Neszmélyi borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Pannonhalmi-Borvidék -2019	627.7		60%	376.62
Fajta	Teljes terület	Termőterület		385.1873
Fehér fajták	512.5	510.45		
Cserszegi fűszeres	28.2403	27.991		
Irsai Olivér	68.7054	68.2436		
Olasz rizling	148.5659	148.0534		
Rajnai rizling	63.5477	63.5477		
Rizlingszilváni	31.7045	31.1853		
Sauvignon	27.4088	27.1052		
Chardonnay	39.9563	39.9563		
Tramini	32.7075	32.7075		
Egyéb	71.6636	71.66		
Kék fajták	109.23	109.23		
Cabernet franc	23.0256	23.0256		
Kékfrankos	28.9898	28.9898		
Egyéb	57.2146	57.2146		

8.táblázat: Pannonhalmi borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Pannonhalmi-Borvidék -2023	563.9992		60%	338.39952
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		337.9674
Fehér fajták	447.3356	430.3273		
Cserszegi fűszeres	28.1183	27.7503		
Irsai Olivér	70.4272	67.6585		
Olasz rizling	121.3908	120.1242		
Rajnai rizling	55.5262	49.4048		
Rizlingszilváni	23.8809	23.8809		
Sauvignon	28.4864	23.2531		
Tramini	29.3536	29.3536		
Egyéb	90.1522	88.9019		
Kék fajták	116.6636	109.7808		
Cabernet franc	22.9881	22.8891		
Kékfrankos	31.427	31.343		
Merlot	29.8426	25.1204		
Egyéb	32.4059	30.4283		

9.táblázat: Pannonhalmi borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Móri Borvidék -2019	554.68		60%	332.808
Fajta	Teljes terület	Termőterület		339.7206
Fehér fajták	491.06	422.33		
Chardonnay	61.5206	61.2415		
Ezerjő	109.8562	75.9576		
Ezerfürtű	18.6039	15.165		
Rajnai Rizling	34.3604	31.5111		
Irsai Olivér	23.3198	21.2816		
Királyleányka	25.6265	24.5768		
Sauvignon	36.2865	35.1022		
Szürkebarát	31.7845	31.3183		
Tramini	37.5514	28.4521		
Zöld veltelíni	28.361	26.8691		
Egyéb	83.7892	70.8547		
Kék fajták	26.52	23.2		

10.táblázat: Móri borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Móri Borvidék -2023	423.9332		60%	254.35992
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület		249.2627
Fehér fajták	393.882	384.4086		
Chardonnay	62.0496	58.3297		
Ezerjő	67.8866	67.8866		
Generosa	18.1397	18.1397		
Irsai Olivér	18.9035	15.6234		
Királyleányka	25.2401	25.2401		
Sauvignon	36.5769	36.2045		
Szürkebarát	32.4918	31.4073		
Tramini	19.7148	19.6813		
Zenit	13.8893	13.8893		
Zöld veltelíni	25.0177	25.0177		
Egyéb	73.972	72.989		
Kék fajták	30.0512	27.7452		

11.táblázat:Móri borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Etyek-Budai Borvidék -2019	1652		60%	991.2
Fajta	Teljes terület	Termőterület		1020.9794
Fehér fajták	1354.88	1314.18		
Chardonnay	218.5889	217.9389		
Cserszegi fűszeres	69.8962	69.8962		
Irsai Olivér	159.0971	143.4249		
Olasz rizling	81.8948	81.7748		
Rajnai rizling	84.0903	84.0803		
Sauvignon	113.3862	113.3862		
Szürkebarát	116.5927	94.4923		
Rizlingszilváni	61.0678	61.0678		
Zöld veltelíni	129.4966	129.4966		
Egyéb	320.7694	318.622		
Kék fajták	250.46	225.23		
Pinot Noir	117.8328	101.8675		
Egyéb	132.6272	123.3625		

12.táblázat:Etyek-Budai borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Etyek-Budai Borvidék -2023	1649.5919		60%	989.75514
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		969.3486
Fehér fajták	1375.8495	1279.5255		
Chardonnay	201.9292	199.1464		
Cserszegi fűszeres	68.3159	68.3159		
Irsai Olivér	193.5583	157.2324		
Olasz rizling	83.166	82.1772		
Rajnai rizling	92.587	92.263		
Sauvignon	110.6849	102.484		
Szürkebarát	111.7997	111.5237		
Zenit	68.8149	68.2364		
Zöld veltelíni	135.526	106.419		
Egyéb	309.4676	291.7275		
Kék fajták	273.7424	270.4044		
Pinot Noir	123.2635	120.9114		
Egyéb	150.4789	149.493		

13.táblázat:Etyek-Budai borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Zalai Borvidék -2019	825.73		60%	495.438
Fajta	Teljes terület	Termőterület		372.0479
Fehér fajták	395.88	388.55		
Szürkebarát	21.1775	20.8195		
Királyleányka	27.5064	27.3875		
Olasz rizling	70.0197	69.0651		
Rajnai rizling	38.5074	38.1106		
Rizlingszilváni	30.513	30.1177		
Chardonnay	27.6972	27.6492		
Tramini	26.1777	26.1297		
Zöld veltelíni	43.5022	42.7369		
Egyéb	110.7789	106.5338		
Kék fajták	144.5	141.74		
Cabernet sauvignon	59.9763	59.8663		
Merlot	26.9705	26.7754		
Egyéb	57.5532	55.0983		

14.táblázat: Zalai borvidék 2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Zalai Borvidék -2023	659.3379		60%	395.60274
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		341.9642
Fehér fajták	517.2262	493.9935		
Chardonnay	16.2383	14.4933		
Királyleányka	29.2123	28.7095		
Olasz rizling	69.9366	65.776		
Rajnai rizling	31.6596	31.2236		
Rizlingszilváni	18.4704	18.4704		
Szürkebarát	30.5195	22.9503		
Tramini	26.8494	26.8494		
Zöld veltelíni	39.2587	38.2587		
Egyéb	255.0814	247.2623		
Kék fajták	142.1117	139.7254		
Cabernet sauvignon	51.6067	51.4967		
Merlot	28.2127	27.8212		
Egyéb	62.2923	60.4075		

15.táblázat: Zalai borvidék 2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Somlói Borvidék -2019	557.47		60%	334.482
Fajta	Teljes terület	Termőterület		327.2622
Fehér fajták	439.1	422.16		
Chardonnay	7.0252	7.0252		
Furmint	79.038	74.6829		
Hárslevelű	35.0617	33.4681		
Juhfark	100.9974	98.4169		
Olasz rizling	147.2268	142.5929		
Pinot Blanc	6.8158	6.7489		
Szürkebarát	11.8573	11.8573		
Tramini	17.3667	16.8919		
Zenit	5.8357	5.8357		
Egyéb	27.8754	24.6402		
Kék fajták	17.23	10.07		
Kékfrankos	8.0081	2.1714		
Egyéb	9.2219	7.8986		

16.táblázat: Somlói borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Somlói Borvidék -2023	449.8298		60%	269.89788
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		260.2633
Fehér fajták	433.7648	414.3682		
Chardonnay	13.6287	13.6287		
Furmint	71.9876	65.3888		
Hárslevelű	28.2584	26.8052		
Juhfark	79.393	71.8916		
Olasz rizling	108.8827	107.2172		
Pinot Blanc	6.6821	6.6821		
Szürkebarát	11.4152	11.3704		
Tramini	13.8713	13.6889		
Zenit	6.0277	5.9557		
Egyéb	93.6181	91.7396		
Kék fajták	21.9825	17.9521		
Syrah	5.9175	4.2787		
Egyéb	16.065	13.6734		

17.táblázat: Somlói borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Badacsonyi Borvidék -2019	1404.81		60%	842.886
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		864.6454
Fehér fajták	1165.11	945.59		
Kéknyelvű	46.4114	40.5087		
Rizlingszilváni	43.5639	35.1208		
Sauvignon	23.6503	22.6695		
Rajnai rizling	52.4362	46.6342		
Olasz rizling	594.1341	461.9988		
Szürkebarát	194.4421	175.8128		
Ottonel muskotály	40.5769	30.8467		
Egyéb	169.8951	131.9985		
Kék fajták	209.96	171.33		
Cabernet sauvignon	33.6856	32.4191		
Kékfrankos	35.3272	21.212		
Pinot Noir	76.0692	62.9387		
Egyéb	64.878	54.7602		

18.táblázat: Badacsonyi borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Badacsonyi Borvidék -2023	1186.8878		60%	712.13268
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		699.3859
Fehér fajták	978.8712	916.7467		
Kéknyelvű	44.7514	42.882		
Rizlingszilváni	28.1188	27.8052		
Furmint	25.5397	20.827		
Rajnai rizling	63.9	56.5466		
Olasz rizling	452.784	433.0638		
Szürkebarát	170.0275	163.2696		
Ottonel muskotály	32.3306	27.9928		
Egyéb	161.4192	144.2597		
Kék fajták	208.0166	194.0256		
Cabernet sauvignon	31.9281	31.4281		
Kékfrankos	28.6624	25.595		
Pinot Noir	76.5744	72.6287		
Egyéb	70.8517	64.3738		

19.táblázat:Badacsonyi borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Balatonboglári Borvidék -2019	3551.31		60%	2130.786
Fajta	Teljes terület	Termőterület		2122.0413
Fehér fajták	2392.85	2042.58		
Chardonnay	397.8315	343.87		
Irsai Olivér	385.4468	356.8571		
Királyleányka	294.1011	232.3441		
Olasz rizling	170.4869	143.8301		
Ottonel Muskotály	149.5958	110.2476		
Zöld veltelíni	300.1468	226.7312		
Egyéb	695.2411	628.6999		
Kék fajták	1129.33	1043.75		
Cabernet sauvignon	199.5491	193.6552		
Kékfrankos	210.8921	185.6843		
Merlot	334.0739	294.7535		
Pinot Noir	197.1211	192.9719		
Egyéb	187.6938	176.6851		

20.táblázat: Balatonboglári borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HN(2019,2023)adatok alapján)

Balatonboglári Borvidék -2023	3420.2127		60%	2052.12762
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		2172.1287
Fehér fajták	2392.9195	2184.6889		
Chardonnay	383.3146	333.4968		
Irsai Olivér	503.1898	442.4641		
Királyleányka	294.3461	264.6276		
Olasz rizling	152.474	142.098		
Zenit	147.7507	147.1555		
Zöld veltelíni	261.7837	258.9516		
Egyéb	650.0606	595.8953		
Kék fajták	1027.2932	952.3606		
Cabernet sauvignon	146.7438	138.9182		
Kékfrankos	200.2839	190.9426		
Merlot	344.257	317.5602		
Pinot Noir	184.9536	163.4781		
Egyéb	151.0549	141.4615		

21.táblázat: Balatonboglári borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023)adatok alapján)

Balaton-felvidéki Borvidék -2019	830.94		60%	498.564
Fajta	Teljes terület	Termőterület		497.8495
Fehér fajták	719.96	637.17		
Chardonnay	60.3306	51.4116		
Irsai Olivér	51.487	49.2934		
Olasz rizling	346.4299	298.6519		
Zöld Veltelíni	25.5594	24.1226		
Szürkebarát	91.089	88.1369		
Egyéb	145.0641	125.5536		
Kék fajták	104.86	88.45		
Kékfrankos	39.1394	32.6809		
Pinot Noir	21.6079	18.8609		
Cabernet Sauvignon	16.2332	14.3998		
Egyéb	27.8795	22.5084		

22.táblázat: Balatonfelvidéki borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023)adatok alapján)

Balaton-felvidéki Borvidék -2023	652.5753		60%	391.54518
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		407.7825
Fehér fajták	543.2826	526.1925		
Chardonnay	32.636	32.4575		
Irsai Olivér	52.694	51.2193		
Olasz rizling	232.3275	223.6542		
Sauvignon	26.6653	25.0836		
Szürkebarát	83.5441	32.2914		
Egyéb	115.4157	161.4865		
Kék fajták	109.2927	103.8127		
Kékfrankos	39.2169	36.2529		
Pinot Noir	20.9126	20.7696		
Cabernet Sauvignon	15.6125	14.9954		
Egyéb	33.5507	31.7948		

23.táblázat:Balatonfelvidéki borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Balatonfüred-Csupaki Borvidék -2019	2009.97		60%	1205.982
Fajta	Teljes terület	Termőterület		1125.0023
Fehér fajták	1461.83	1232.04		
Chardonnay	87.5397	69.1018		
Irsai Olivér	44.2803	37.8441		
Olasz rizling	738.5615	616.1044		
Rizlingszilváni	71.0218	60.5414		
Sauvignon	48.4314	43.9306		
Szürkebarát	122.67	108.0323		
Egyéb	349.3253	296.4854		
Kék fajták	537.96	455.84		
Cabernet sauvignon	102.3944	94.3755		
Kékfrankos	161.3764	127.0515		
Merlot	81.9341	74.96		
Zweigelt	100.9208	80.7601		
Egyéb	91.3343	78.6929		

24.táblázat: Balatonfüred-Csupai borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Balatonfüred-Csupaki Borvidék -2023	1821.9862		60%	1093.19172
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület		1110.9617
Fehér fajták	1314.3674	1212.8355		
Chardonnay	65.9044	58.3775		
Irsai Olivér	52.2987	38.3249		
Olasz rizling	664.723	620.2287		
Rizlingszilváni	45.4814	45.1608		
Sauvignon	54.4065	51.4105		
Szürkebarát	109.2282	105.1894		
Egyéb	322.3252	294.1437		
Kék fajták	507.6188	462.2692		
Cabernet sauvignon	86.9143	83.8583		
Kékfrankos	163.5921	141.6685		
Merlot	86.5041	76.7702		
Zweigelt	75.7825	75.619		
Egyéb	94.8258	84.3532		

25.táblázat:Balatonfüred-Csupaki borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Tolnai Borvidék -2019	2,288.38		60%	1373.028
Fajta	Teljes terület	Termőterület		1357.1839
Fehér fajták	1,242.90	1,132.76		
Chardonnay	225.8006	223.4346		
Rizlingszilváni	78.8926	78.8326		
Irsai Olivér	74.3645	71.4752		
Királyleányka	112.709	62.0399		
Szürkebarát	92.9346	79.9103		
Zöld veltelíni	220.8065	194.3947		
Egyéb	437.3922	422.6727		
Kék fajták	1,012.80	954.8		
Cabernet sauvignon	150.6903	149.9321		
Kékfrankos	365.0395	332.1739		
Merlot	162.5198	150.0597		
Zweigelt	119.6182	118.9015		
Egyéb	214.9322	203.7328		

26.táblázat: Tolnai borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Tolnai Borvidék -2023	1951.015		60%	1170.609
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		1197.4978
Fehér fajták	1073.4464	986.5138		
Chardonnay	216.86	174.8182		
Cserszegi fűszeres	66.1605	63.7159		
Irsai Olivér	109.2269	101.7055		
Királyleányka	82.2952	76.3497		
Szürkebarát	94.8999	94.6119		
Zöld veltelíni	191.0968	178.3666		
Egyéb	312.9071	296.946		
Kék fajták	877.5686	838.4848		
Cabernet sauvignon	92.1423	88.9244		
Kékfrankos	333.2356	328.9726		
Merlot	160.0363	133.7956		
Zweigelt	85.918	85.918		
Egyéb	366.2727	200.8742		

27.táblázat: Tolnai borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Villányi Borvidék -2019	2,448.99		60%	1469.394
Fajta	Teljes terület	Termőterület		1419.4255
Fehér fajták	446.88	402.71		
Chardonnay	72.6867	66.0276		
Zöld veltelíni	31.2325	22.8701		
Olasz rizling	186.6086	174.2559		
Egyéb	156.3522	139.5564		
Kék fajták	1,987.81	1,842.76		
Cabernet franc	335.6998	297.4146		
Cabernet sauvignon	432.0643	380.2137		
Kékfrankos	282.9722	254.5519		
Kékportó	355.611	346.7862		
Merlot	296.0504	285.887		
Pinot Noir	144.5432	143.5001		
Syrah	55.0273	53.5304		
Egyéb	85.8418	80.8761		

28.táblázat: Villányi borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Villányi Borvidék -2023	2321.7781		60%	1393.06686
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		1333.7781
Fehér fajták	419.3124	393.9804		
Chardonnay	70.292	68.2157		
Irsai Olivér	37.0535	33.7403		
Olasz rizling	151.861	151.1294		
Egyéb	160.1059	140.895		
Kék fajták	1902.4657	1838.7912		
Cabernet franc	339.9409	330.1828		
Cabernet sauvignon	390.9868	375.0743		
Kékfrankos	295.6965	290.5365		
Kékoportó	280.6164	273.8758		
Merlot	307.1539	298.6508		
Pinot Noir	115.2195	111.3318		
Syrah	86.0368	85.0223		
Egyéb	86.8149	74.1169		

29.táblázat: Villányi borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Szekszárdi Borvidék -2019	2,288.87		60%	1373.322
Fajta	Teljes terület	Termőterület		1300.6798
Fehér fajták	345.25	333.46		
Chardonnay	61.5863	60.7807		
Olasz rizling	93.0741	89.5145		
Egyéb	190.5896	183.1648		
Kék fajták	1,930.12	1,769.61		
Cabernet franc	254.5632	232.3519		
Cabernet sauvignon	251.9781	226.9691		
Kadarka	81.5144	77.3777		
Kékfrankos	660.3927	611.5083		
Merlot	385.7239	349.6789		
Pinot Noir	56.4602	55.883		
Syrah	37.6875	31.3887		
Zweigelt	67.7319	56.7056		
Egyéb	134.0681	127.7468		

30.táblázat: Szekszárdi borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Szekszárdi Borvidék -2023	2138.1557		60%	1282.89342
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		1206.7335
Fehér fajták	381.2358	281.6059		
Chardonnay	81.0541	54.3158		
Olasz rizling	48.9792	38.7967		
Egyéb	251.2025	188.4934		
Kék fajták	1756.9199	1685.7996		
Cabernet franc	234.7191	216.2504		
Cabernet sauvignon	200.4476	189.3198		
Kadarka	75.4618	71.6614		
Kékfrankos	596.022	579.3461		
Merlot	375.9924	367.7795		
Pinot Noir	59.859	56.3406		
Syrah	49.2845	44.1546		
Zweigelt	47.4471	46.5152		
Egyéb	117.6864	114.432		

31.táblázat: Szekszárdi borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Pécsi Borvidék -2019	639.29		60%	383.574
Fajta	Teljes terület	Termőterület		362.9149
Fehér fajták	433.84	375.3		
Chardonnay	58.6516	55.922		
Cirfandli	22.8044	18.3851		
Irsai Olivér	34.477	20.8928		
Királyleányka	27.5465	23.4837		
Olasz rizling	67.0686	60.632		
Rizlingszilváni	35.5523	32.1217		
Sauvignon	30.8437	30.1128		
Zöld veltelíni	27.623	20.4999		
Egyéb	129.2729	113.25		
Kék fajták	153.11	132.33		
Zweigelt	23.0414	20.7965		
Kékfrankos	35.3064	31.3066		
Egyéb	94.7622	80.2269		

32.táblázat: Pécsi borvidék 2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Pécsi Borvidék -2023	515.5439		60%	309.32634
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		312.7068
Fehér fajták	382.3533	353.5804		
Chardonnay	55.2746	53.7397		
Irsai Olivér	36.0326	27.1777		
Királyleányka	20.5931	20.1981		
Olasz rizling	55.5343	51.8355		
Rizlingszilváni	25.3151	24.3116		
Sauvignon	28.7771	25.4885		
Zöld veltelíni	18.2532	17.99		
Egyéb	142.5733	132.8393		
Kék fajták	133.1906	123.4966		
Cabernet franc	21.7844	18.8013		
Merlot	17.4617	16.5747		
Kékfrankos	33.6807	32.1837		
Egyéb	60.2638	55.9369		

33.táblázat: Pécsi borvidék 2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Kunsági Borvidék -2019	20,982.74		60%	12589.644
Fajta	Teljes terület	Termőterület		12,713.69
Fehér fajták	16918.24	15483.87		
Aletta	1,937.58	1,729.01		
Bianca	5,141.61	4,650.08		
Cserszegi fűszeres	3,135.12	2,932.07		
Generosa	493.7077	351.9986		
Arany Sárfehér	474.4242	463.735		
Kövidinka	519.715	474.0313		
Kunleány	740.7874	717.2883		
Rajnai rizling	568.9968	514.5543		
Zalagyöngye	733.9692	707.3376		
Egyéb	3,173.00	2,943.77		
Kék fajták	3,888.38	3,529.40		
Kékfrankos	2,499.37	2,220.55		
Egyéb	1389.01	1308.85		

34.táblázat: Kunsági borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Kunsági Borvidék -2023	19,489.25		60%	11,693.55
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület		12,581.62
Fehér fajták	16094.2584	15061.8737		
Aletta	2,115.70	1,974.10		
Bianca	5,540.94	5,540.94		
Cserszegi fűszeres	2,680.09	2,608.04		
Generosa	907.0702	732.8197		
Irsai Olivér	594.1722	479.1994		
Kövidinka	409.1157	406.8443		
Kunleány	524.6465	524.0849		
Rajnai rizling	499.7898	473.9739		
Zalagyöngye	410.9934	410.9934		
Egyéb	2411.7372	1910.8749		
Kék fajták	3,394.99	3,194.63		
Kékfrankos	2,244.89	2,121.70		
Egyéb	1150.1043	1072.9267		

35.táblázat: Kunsági borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Hajós-Bajai Borvidék -2019	1871.28		60%	1122.768
Fajta	Teljes terület	Termőterület		1068.1938
Fehér fajták	1155.89	1012.46		
Aletta	63.3038	59.5183		
Bianca	125.2085	106.5516		
Chardonnay	79.2091	59.8851		
Cserszegi fűszeres	437.0784	404.6522		
Rajnai Rizling	38.8713	38.0551		
Irsai Olivér	46.0664	39.2877		
Olasz rizling	57.6872	48.5913		
Egyéb	308.4653	255.9187		
Kék fajták	706.91	616.21		
Cabernet sauvignon	110.2254	93.5242		
Kékfrankos	395.6815	330.8902		
Zweigelt	88.2218	84.9428		
Egyéb	112.7813	106.8528		

36.táblázat:Hajós-Bajai borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Hajós-Bajai Borvidék -2023	1725.5576		60%	1035.33456
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		1049.9494
Fehér fajták	1133.4289	1018.0616		
Aletta	83.1756	62.6338		
Bianca	165.9598	163.226		
Chardonnay	63.6486	55.6136		
Cserszegi fűszeres	427.2616	383.1583		
Generosa	55.2991	43.9223		
Irsai Olivér	47.1705	43.2929		
Olasz rizling	49.692	48.0078		
Egyéb	241.2217	218.2069		
Kék fajták	592.1287	547.1166		
Cabernet sauvignon	76.0302	71.0767		
Kékfrankos	373.5524	337.8245		
Zweigelt	55.8266	55.8266		
Egyéb	86.7195	82.3888		

37.táblázat: Hajós-Bajai borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Csongrádi Borvidék -2019	1019.57		60%	611.742
Fajta	Teljes terület	Termőterület		596.8272
Fehér fajták	563.54	482.67		
Bianca	39.603	32.7249		
Chasselas	33.5349	32.6549		
Cserszegi fűszeres	84.8824	70.2257		
Kunleány	42.224	42.224		
Kövidinka	79.8459	65.4473		
Olasz rizling	45.306	34.206		
Rajnai rizling	79.3535	68.1998		
Egyéb	158.7903	136.9874		
Kék fajták	439.8	411.11		
Cabernet franc	39.4321	39.4321		
Kékfrankos	288.0355	262.4463		
Zweigelt	64.7099	63.291		
Egyéb	47.6325	45.9406		

38.táblázat: Csongrádi borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Csongrádi Borvidék -2023	753.6411		60%	452.18466
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		468.5925
Fehér fajták	362.121	346.6798		
Bianca	41.1135	40.019		
Chasselas	21.237	20.357		
Cserszegi fűszeres	63.0392	62.1767		
Ezerfürtű	20.2404	20.2404		
Kövidinka	28.9622	28.9622		
Olasz rizling	20.1906	20.1906		
Rajnai rizling	45.3476	45.3476		
Egyéb	121.9905	109.3863		
Kék fajták	391.5201	370.4184		
Cabernet franc	37.6578	37.6578		
Kékfrankos	264.236	247.7532		
Zweigelt	54.8562	51.498		
Egyéb	34.7701	33.5094		

39.táblázat: Csongrádi borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Mátrai-Borvidék -2019	6633.38		60%	3980.028
Fajta	Teljes terület	Termőterület		3961.8987
Fehér fajták	5046.7	4283.91		
Chardonnay	293.0437	242.2142		
Chasselas	445.8884	343.6097		
Irsai Olivér	478.1834	404.2042		
Olasz rizling	430.516	341.6535		
Ottonel muskotály	528.1974	472.8978		
Rizlingszilváni	618.9816	550.6744		
Sauvignon	263.2336	221.5945		
Szürkebarát	558.9396	505.6335		
Tramini	296.7694	247.0452		
Egyéb	1132.9469	954.383		
Kék fajták	1,503.94	1,380.29		
Kékfrankos	604.4229	558.5042		
Egyéb	899.5171	821.7858		

40.táblázat: Mátrai borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Mátrai-Borvidék -2023	5955.2279		60%	3573.13674
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		3694.282
Fehér fajták	4682.8848	4255.0476		
Chardonnay	275.9097	217.3168		
Chasselas	309.3454	298.0243		
Irsai Olivér	595.5912	504.4378		
Olasz rizling	352.2573	333.2994		
Ottonel muskotály	403.5076	381.1144		
Rizlingszilváni	470.6154	443.9027		
Sauvignon	253.3277	241.3717		
Szürkebarát	684.4066	593.4286		
Tramini	357.0425	322.0008		
Egyéb	980.8814	920.152		
Kék fajták	1272.3431	1199.0094		
Kékfrankos	521.516	497.4093		
Egyéb	750.8271	701.6001		

41.táblázat: Mátrai borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Egri Borvidék -2019	5723.13		60%	3433.878
Fajta	Teljes terület	Termőterület		3,354.06
Fehér fajták	2008.4	1842.94		
Leányka	246.8905	239.0518		
Hárslevelű	280.0035	247.1296		
Olasz rizling	250.6689	228.8978		
Ottonel muskotály	200.701	183.2608		
Egyéb	1030.1361	944.6		
Kék fajták	3700.03	3503.79		
Blauburger	313.7268	307.2333		
Cabernet franc	230.7509	221.5554		
Cabernet sauvignon	470.943	455.8475		
Kékfrankos	1,268.98	1,165.14		
Merlot	522.8443	495.936		
Pinot Noir	206.6665	199.0974		
Egyéb	686.114	658.9838		

42.táblázat: Egri borvidék -2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Egri Borvidék -2023	5472.9135		60%	3283.7481
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		3,277.07
Fehér fajták	1871.7486	1762.4007		
Leányka	211.2327	206.6519		
Hárslevelű	241.1448	236.943		
Olasz rizling	246.6063	235.3937		
Ottonel muskotály	194.0455	187.6884		
Egyéb	978.7193	895.7237		
Kék fajták	3601.6063	3469.9371		
Blauburger	323.8359	311.029		
Cabernet franc	253.1045	238.6475		
Cabernet sauvignon	424.2248	411.6377		
Kékfrankos	1,236.62	1,188.12		
Merlot	551.531	525.2234		
Pinot Noir	228.2742	223.6301		
Egyéb	584.0131	571.6498		

43.táblázat: Egri borvidék -2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Bükki Borvidék -2019	1011.12		60%	606.672
Fajta	Teljes terület	Termőterület		616.1642
Fehér fajták	589.66	520.25		
Chardonnay	58.9019	55.8853		
Cserszegi fűszeres	49.5431	47.6329		
Leányka	166.7312	120.6115		
Olasz rizling	51.35	46.7474		
Pinot Blanc	31.2131	31.2131		
Zenit	35.8692	35.7392		
Egyéb	196.0515	182.4206		
Kék fajták	398.85	306.18		
Cabernet sauvignon	34.6506	34.0414		
Kékfrankos	199.4677	109.7322		
Blauburger	36.5959	36.5959		
Zweigelt	53.5744	53.096		
Egyéb	74.5614	72.7145		

44.táblázat: Bükki borvidék 2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Bükki Borvidék -2023	740.4483		60%	444.26898
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		449.3011
Fehér fajták	446.4886	438.8285		
Chardonnay	46.1435	46.1435		
Cserszegi fűszeres	38.4384	38.4384		
Leányka	111.8536	111.8536		
Olasz rizling	37.0179	35.0725		
Pinot Blanc	26.1885	26.1885		
Zenit	30.1064	30.1064		
Egyéb	156.7403	151.0256		
Kék fajták	293.9597	273.3417		
Cabernet sauvignon	31.5915	27.0189		
Kékfrankos	95.5079	95.3631		
Medina	44.7541	32.4388		
Zweigelt	43.9942	43.9942		
Egyéb	78.112	74.5267		

45.táblázat: Bükki borvidék 2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Tokaji Borvidék -2019	5,813.75		60%	3488.25
Fajta	Teljes terület	Termőterület		3779.3392
Fehér fajták	5,795.05	5,483.28		
Chardonnay	18.946	17.7345		
Furmint	3779.3392	3573.2872		
Hárslevelű	1125.4654	1068.0671		
Kabar	30.7628	29.7621		
Kövérzöld	48.7051	46.9804		
Sárga muskotály	585.6626	546.7982		
Sauvignon	12.4757	11.5607		
Zéta	115.2172	112.3735		
Zengő	21.4863	21.4863		
Zenit	20.1085	19.4062		
Egyéb	36.8812	35.8238		
Kék fajták	15.2	8.5		

46.táblázat: Tokajiborvidék 2019 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Tokaji Borvidék -2023	5143.3968		60%	3086.03808
Fajta	Teljes terület (ha)	Termőterület (ha)		3270.7658
Fehér fajták	5129.5073	4884.5523		
Chardonnay	19.3037	19.3037		
Furmint	3270.7658	3146.2808		
Hárslevelű	956.8691	907.2338		
Kabar	36.5757	31.3734		
Kövérszőlő	46.4724	40.1795		
Sárga muskotály	615.9269	564.9068		
Tramini	11.0456	11.0456		
Zéta	116.966	108.955		
Zengő	16.3207	16.3207		
Zenit	14.6292	14.6292		
Egyéb	24.6322	24.3238		
Kék fajták	13.8895	12.8167		

47.táblázat: Tokaji borvidék 2023 (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Borvidékek száma, ahol ezen szőlőfajták területe meghaladja a 200ha-t (2023)		2024	2023	2018	2013	2008	2003
Aletta	1	2 201.5586 ha	2 204,1173 ha	1 949,00	1 165,55	0	0
Bianca	1	5 745.8594 ha	5 795,2535 ha	5 232,56	3 979,46	1 281,14	767.97
Blauburger	1	443.7144 ha	443,7144 ha	454.05	535.24	398.38	265.18
Cabernet Franc	3	1 422.2653 ha	1 423,4504 ha	1 412,33	1 252,08	1 242,98	1 001,91
Cabernet Sauvignon	3	2 027.4041 ha	2 118,7752 ha	2 593,54	2 401,91	2 752,35	2 117,88
Chardonnay	5	2 113.8223 ha	2 142,9323 ha	2 437,42	2 502,93	2 864,71	3 023,73
Chasselas	1	553.7608 ha	611,7139 ha	1 078,94	1 311,45	1 804,98	2 307,72
Cserszegi fűszeres	2	3 587.4775 ha	3 699,9782 ha	4 300,89	3 653,20	3 067,83	2 389,65
Furmint	1	3367.7198ha	3 462,4486 ha	3 927,74	3 822,05	4 005,56	4 332,50
Generosa	1	1 017.246 ha	990,9759 ha	496.94	170.94	9.88	0
Hárslevelű	2	1 337.2467 ha	1 380,4598 ha	1 608,43	1 597,01	1 611,99	1 350,63
Irsai Olivér	3	2 710.3476 ha	2 614,6477 ha	1 871,30	1 116,11	997.41	1 344,39
Kékfrankos	10	6 982.5407 ha	7 153,1914 ha	7 824,98	6 922,62	8 180,67	8 352,28
Kékoportó	1	686.0951 ha	709,484 ha	976.8	1 082,89	1 297,87	1 523,60
Királyleányka	1	868.6195 ha	881,1905 ha	863.95	744.87	942	1062.87
Kövidinka	1	435.9377 ha	450,0525 ha	633.29	761.96	921.42	1 295,10
Kunleány	1	542.8645 ha	564,3693 ha	858.75	1 068,13	1 319,88	1 599,98
Leányka	1	463.1257 ha	463,1257 ha	668.72	764.33	880.39	1 015,30
Merlot	4	2 122.412 ha	2 169,4637 ha	2070.7	1858.77	1791.01	1 373,77
Olasz rizling	5	3 011.6483 ha	3 114,8571 ha	3 939,95	3 786,20	4 908,51	6 318,15
Ottonel muskotály	1	1 076.5216 ha	1 100,8658 ha	1 332,08	1 216,08	1 232,71	1 541,45
Pinot Noir	1	1 127.3063 ha	1 141,8872 ha	1123.03	1051.75	963.2	629.53
Rajnai rizling	1	1 075.595 ha	1 088,7298 ha	1 239,34	1 315,99	1 390,35	1 765,44
Rizlinszilváni	1	1 040.2428 ha	1 090,8256 ha	1 619,22	1 741,83	2 312,25	3 475,32
Sárga muskotály	1	917.2879 ha	909,3935 ha	841.2	705.92	648.07	360.52
Sauvignon	1	971.4575 ha	957,2472 ha	1 008,52	908.65	753.98	508.07
Szürkebarát	1	1 791.51 ha	1 808,0699 ha	1 706,28	1 501,79	1 523,52	1 105,87
Tramini	1	734.0832 ha	742,184 ha	719.15	655.64	722.01	807.4
Zalagyöngye	1	436.5049 ha	458,4779 ha	920.52	1 302,59	2 243,32	3 410,17
Zöld veltelíni	1	1 341.6175 ha	1 349,867 ha	1 516,41	1 336,09	1 641,85	1 802,11

48.táblázat: Borvidékek száma, ahol a 60% feletti szőlőfajták területe meghaladja a 200 ha-t (Forrás: Saját szerkesztés HNT(2003,2023) adatok alapján)

60% feletti szőlőfajták száma		
	2023	2019
Badacsonyi	3	3
Balatonboglári	7	7
Balatonfelvidéki	4	3
Balatonfüred-Csopak	5	4
Bükk	8	7
Csongrádi	5	5
Egri	7	7
Etyek-Budai	7	8
Hajós-Bajai	4	4
Kunsági	4	4
Mátrai	8	8
Móri	6	7
Neszmélyi	10	7
Pannonhalmi	6	6
Pécsi	10	10
Somlói	3	3
Soproni	3	2
Szekszárdi	3	3
Tokaji	1	1
Tolnai	7	7
Villányi	4	4
Zalai	10	10

49.táblázat: 60 % feletti szőlőfajták száma (Forrás: Saját szerkesztés HNT (2019,2023) adatok alapján)

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	Mészáros Kéa Péter
Neptun-kódja:	QG5QKK
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	☒ BSc/BA ☐ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb:
Tantárgy neve/kódja*:	Seak dolgozat
A munka címe:	Fajtlrendek változása a hazai környezetekben

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsé ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrekció, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve, verziója, elérhetősége	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének sorszáma

--	--	--	--

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....
.....
.....
.....

4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt: Budapest, 2025. 11 hó 03 nap

.....
AKL

Hallgató aláírása

.....
EM

Konzulens/Témavezető aláírása

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függeléke: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről (módosítva: 2025. október 16.)

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

A hallgató neve: Mészáros Ildikó Pálma
A Hallgató Neptun kódja: QG5QKK
A dolgozat címe: Fajtarendek változása a hazai borvidlegeken
A megjelenés éve: 2025
A konzulens intézetének neve: Szőlészeti és Borászati Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Szőlészeti Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

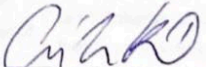
Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitóri rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitóri rendszerében.

Kelt: 2025 év 11 hó 03 nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

KONZULTÁCIÓS
NYILATKOZAT

MESZÁROS ILKA PÁLMA (Neptun azonosító: Q653KK)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi
források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: Budapest, 2025 október 29.

Dr. Bodor-Pesti Péter

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.